

Paradigmeskift i samfundet
- Paradigmeskift i teologiens sprog

Master of Divinity opgave

Överås, foråret 2001

Vejleder: Pastor Mark Lewis, M.Div.

Student: Pastor Thomas Risager, M.Div.

Indholdsfortegnelse

1. Forord	Side 3
2. Problemformulering.....	Side 4
3. Samfundet	Side 5
3.1 Det moderne samfund 311-1969	Side 5
3.2 Paradigmeskiftet 1970- ?.....	Side 11
3.3. Det postmoderne samfund.....	Side 14
4. Det teologiske svar i et postmoderne univers.....	Side 17
4.1. To veje at gå	Side 17
4.2 Relevans	Side 18
4.3 Partikularitet	Side 25
4.4 En ny vej at gå.....	Side 29
5. Konklusion	Side 35
6. Litteraturliste	Side 39
7. Bilag I – Beretning fra Odense Metodistkirke 2001	Side 41

1. Forord

Efter snart fem års tjeneste i kirken. Hvor de første to år foregik som diakon med konferencestudier i to år, stod jeg endelig færdig som ældste i 1998. Det blev hurtigt klart for mig, at jeg hele tiden, særligt i økumeniske sammenhænge, skulle forklare hvad min uddannelse fra Överås indebar, da det er en udbredt opfattelse at metodistpræsterne kun har deltaget i et bibelskoleophold inden de blev præster. Jeg oplevede altså, at jeg havde behov for at få sat en titel på min uddannelse, og jeg overvejede at læse teologi ved et universitet enten i Göteborg eller i Danmark, for at opnå en akademisk grad, som jeg selv og andre kunne forholde sig til.

Gennem mit arbejde i en uformel Nordisk Teologisk Profilverksted, der skulle lave fremtidsvisioner for præsteuddannelsen på Överås gik det op for mig, at den manglende svenske højskolegodkendelse ikke skulle begrædes. I stedet mente jeg, at vi skulle vende vore øjne mod Metodistkirkens Universiteter i udlandet, for gennem samarbejde med dem, at opnå en international akademisk grad.

Uddannelsen på Överås er nu omstruktureret således, at man efter 3½ års studier fra Överås står med graden Bachelor of Divinity. Tanken er så, at man begynder tjenesten som præst i kirken. Herunder anvender man mindst tre år til konferencestudier, mens man er udnævnt til en uddannelsesstilling. Efter tre års studier og godkendelse heraf får man tildelt graden Master of Divinity fra Överås.

Dermed stod jeg som relativt nyuddannet med en forældet eksamen og havde samtidigt ønsket om, at opnå en formel grad. Til stadighed skulle jeg læse teologiske bøger for at holde mig ajour med udviklingen. Heldigvis tilbød Överås et opgraderingskursus for præster i netop min situation og det var naturligt at tage imod denne udfordring. Derfor foreligger denne opgave så i dag.

Odense d. 6. februar 2001

Thomas Risager

2. Problemformulering

I mit arbejde i en menighed med en stor kontaktflade udadtil har jeg gjort den opdagelse, at jeg i forkyndelsen og undervisningen anvender forskellige retoriske eller homiletiske tilgangsformer. Jeg anvender med andre ord af to forskellige måder at fortolke bibelteksterne på og to forskellige retoriske eller pædagogiske indfaldsvinkler. Når jeg, som et led i min forberedelse har gennemgået mine isagogiske¹ iagttagelser, vælger jeg bevidst forskellig fremtræden og sprog. Min andagt til en koraften vil altid være meget forskellig fra en prædiken i en almindelig gudstjeneste for menigheden.

Det har undret mig, at jeg anvender forskelligt sprog og forskellige betoning i de samme bibeltekster. Men taler jeg til menigheden er det på en måde og taler jeg til koret (de kirkefremmede) er det på en anden måde. For mig, at se sker dette, fordi jeg ubevidst må have gjort op med mig selv, at de to grupper er forskellige.

Dette leder mig frem til et problem, hvor jeg mener, at kunne se at de, der er i kirken og de der ikke er det, lever i forskellige verdensopfattelser. Jeg kan ikke klart definere disse verdensopfattelser, hvilket altså bliver en del af sigtet med denne opgave. Hvis det viser sig, at jeg i noget af den opgivne litteratur kan finde støtte for dette synspunkt, mener jeg at det vil være relevant for mit arbejde som præst og forkynder, at finde svar på hvordan jeg håndterer disse forskelle.

Meget af den moderne teologiske litteratur taler om, at vi har oplevet et paradigmeskifte fra en såkaldt moderne tidsalder til en postmoderne tidsalder.

Når vi tillader os et tilbageblik i historien, da ser vi historien opdelt i forskellige perioder. Dette gælder historien, men man kan også se disse perioder afspejlet i den tids litteratur og kunst. Således rummer vores Bibel også forskellige kulturers fingeraftryk. Min opgave som forkynder af evangeliet er at få bibelens budskab, set i forhold til vor tids akulturelle synspunkter, til at være relevante, menings- og holdningsdannende i vor kultur. Derfor finder jeg det relevant at gøre et forsøg på, at definere den kultur vi lever i. Min oplevelse af samfundet er, at kulturerne skifter meget hurtigt. Langt tilbage i historien ser vi perioder over flere hundrede år. Men i vor tid er det spørgsmålet om ikke kulturerne skifter så hurtigt, at vi måske ikke engang længere kan tale om dekader, men om enkelte års forskellige kultur. Derfor er jeg ikke sikker på, at jeg er i stand til, at give en definition af vores kultur i år 2001, men jeg må måske nøjes med forsøget på, at give et øjebliksbillede af den kultur vi har lige

nu. En af mine udfordringer som prædikant og for os som kirke er måske at kirkens folk er meget langt fra den kultur, som de kirkefremmede orienterer sig ud fra. Hvordan bygger vi den nødvendige bro ind i Metodistkirken?

Jeg vil ikke påtage mig i denne korte opgave, at give svaret på ovenstående spørgsmål. Det tror jeg kræver en hel bog, som måske ikke længere vil være aktuel, når først processen med, at skrive den er tilendebragt. Dog vil jeg – med risikoen for allerede at være forældet – se på hvad den moderne (postmoderne) litteratur siger om, hvordan vi som kirke skal forvalte vort evigtgyldige budskab om frelse for enhver som tror², til det samfund, som vi er en del af.

Da jeg allerede har beskrevet, at jeg mener der er forskel på menneskers verdensopfattelse, så bliver det et spørgsmål om, hvorvidt kirken er en del af samfundet eller ej. Jeg tør ikke allerede på, dette sted besvare det spørgsmål, måske kommer jeg slet ikke til at besvare det. Men jeg deler Hauerwas' og Willimons holdninger til, hvordan det bør være, nemlig at kirken er en fremmed kultur i samfundet og som sådan skal kirken aktivt være med til at bevæge samfundet mod forandring til det bedre i alle teologiske, etiske og alment menneskelige spørgsmål.

3. Samfundet

I dette afsnit vil jeg forsøge, at give en karakteristik af samfundet, som vi lever i. Det vil med andre ord være med udgangspunktet i en dansk og sekundært i en vesteuropæisk og tertiært i en vestlig (amerikansk) kontekst. Når indgangen bliver sådan skyldes det, at det meste litteratur, som jeg har kunnet finde er af amerikansk oprindelse. Og det har heller ikke været let at finde litteratur, der ud fra et teologisk synspunkt beskæftigede sig med samfundet.

3.1 Det moderne samfund (311-1969)

Siden Konstantin i år 311 besluttede, at gøre kirken til det åndelige fundament for romerske imperium³ har kristendommen været lig med magthavernes og imperiets officielle religion. Dette er forbundet med forskellige fordele, men bestemt også negative konsekvenser for

¹ Isagogik: Dækker over en overvejelse af "elevernes" kundskaber og kognitive evner for indlæring. Det pædagogiske metodevalg er i høj grad afhængigt af de isagogiske overvejelser.

² Rom 1,16: "For jeg skammer mig ikke ved evangeliet; det er Guds kraft til frelse for enhver, som tror, både for jøde, først, og for græker."

³ Christensen-Göransson 1978: Side 113

kirken. Dette bliver særligt klart efter paradigmeskiftet, som man mere eller mindre officielt siger har sin begyndelse omkring år 1970.⁴

At kristendommen har været den officielle religion og måske endda statens religion i form af en statsdrevet kirke, som vi har det i Danmark, gør kun at lighedstegnet mellem magthavernes – elitens – religion/kirke kommer endnu stærkere til udtryk i Danmark end i eksempelvis en amerikansk kontekst. Hvor kristendommen siden 800 tallet har været kongens religion og siden reformationen i 1500 tallet har været lig med én officiel og anerkendt kirke i Danmark

I sin bog *'A peculiar People'* skriver Rodney Clapp om kirken som en kultur i en postmoderne kultur. I den samme bog har han også et udmærket kapitel, hvor han forsøger, at sige noget om, hvor han skriver fra. Hans udgangspunkt er at han er en helt almindelig postmoderne kristen, der er kommet til at tænke lidt over tingenes tilstand.

Clapp er vokset op i en verden, der i første halvdel af det nittende århundrede stadig havde egne og steder, som havde deres eget liv og deres egen tid. Der var stadig egne og regioner af landet, hvor man ikke nødvendigvis tog del i fremskridt og nye holdninger med helt samme tempo, som man har gjort det i byerne. Sådanne egne findes ikke rigtigt mere. Den stigende urbanisering gennem dette århundredes første halvdel har medført at flugten fra land til by også betyder bedre forbindelser og udbyggede menneskelige bånd mellem land og by. Hermed er der nationalt set sket en stigende ensretning i de fleste af de vestlige lande. Der er naturligvis forskel på regionerne, men man kan i dag tale om amerikanske eller danske tankegange og dermed slippe godt fra, at stryge alle danskere over en kam.⁵

Dette betyder også at kirken ser sig selv som et nationalt redskab, hvor præsterne og teologerne bidrager med at intellektualisere teologien, sådan at kirken med deres øjne har fået den opgave eksempelvis, at diskutere treenighedsbegrebet og deltage i intellektuelle diskussioner om moral og etik, der er abstrakte i forhold til den virkelighed, som kirkens brugere lever i. En konsekvens af dette er også at evangelisation og apologetikken træder i baggrunden og glider ud af kirkens naturlige liv. Et eksempel på dette kunne være at den uskyldiges lidelser i verden (teodiceproblematikken) ikke bliver håndteret som et åndeligt og etisk problem, men i stedet bliver behandlet i en logisk diskussion som de mennesker, der stiller spørgsmålene ikke finder svar på de problemer de kommer til kirken for at få svar på.⁶

Clapp er meget tydelig i sine forventninger til kirken:

⁴ Lewis 1998: Side 3

⁵ Clapp 1996. Side 12

⁶ Clapp. 1996. Side 12-13

"I am barely animated by theology that fixates on such abstractions and cannot say what Trinity and eschatology has to do with sociocultural engagement. As a plebeian I want theology that will help me survive, and survive Christianly, the Powers That be."⁷

Vi har altså at gøre med en kirke, der har tjent samfundets interesser. Konstantin og senere kejsere efter ham, finder ud af at kristendommens etik er nyttig og legaliseringen af kristendommen og kirken er med til at lave en ensretning af folket, der er god, når man som kejser forsøger at holde fred og ro i sit rige. Derfor blev kirken et politisk instrument⁸ og den blev bakket op af magthaverne. Da kirken får lov, at være ledende gennem skolastikken og den deraf følgende opbygning af universiteter og læreanstalter, da er magthaverne også sikre på, at have kontrol med kirkens lære og teologi. Jeg må egentlig undre mig over i dag, at kirken ikke for længst har gjort oprør, men jeg må jo huske på, at jeg bor i land, hvor Den Lutherske Folkekirke er statskirke og at denne ledes af de folkevalgte politikere i Folketinget. Disse har sat kirkens egne ledere – biskopperne - ind i stillinger, der er begrænsede af tjenestemandsbegrebet. Så er politikerne jo også sikre på, at bevare magten over kirken! Jeg kan følge Clapp langt hen ad vejen i hans argumentationer for en kirke, der tager sit udgangspunkt i skriften og fokuserer i sin udlægning på, hvad evangeliet har at sige til mennesker med deres hverdag i den postmoderne verden. Og i USA kan det ikke være helt så slemt, som i et land, som Danmark, hvor staten har monopollignende kontrol med trossamfundene.

Samfundet har siden de barske tider i trediverne oplevet en lang periode med økonomisk vækst. Denne periode har kun været brudt af 2. verdenskrig, hvor man selvfølgelig også havde en hård tid i Danmark, men hvor man ikke bragte de samme menneskelige og økonomiske ofre, som Danmarks allierede gjorde. Så med rimelighed kan man sige, at samfundets betingelser for ændringer har været økonomisk vækst og dermed også en udligning af de sociale lag og sociale forskelle. Klassesamfundet er afløst af et samfund, hvor der naturligvis er forskel på rig og fattig, men den fattigste del af befolkningen er afgjort blevet rigere og færre i antal.

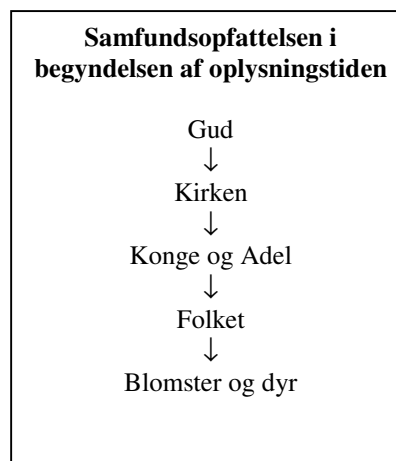
Dette medfører at flere og flere mennesker uddannes bogligt og det er ikke længere en selvfølge, at de nye generationer af akademikere er børn af akademikere. Uddannelse er blevet en mulighed for alle, sådan siger regeringen i alt fald, men lad os bare sige, at uddannelse er blevet en mulighed for næsten alle. Gennem dette oplevede fænomen ikke bare

⁷ Clapp. 1996. Side 13

i Danmark, men over hele den vestlige verden bliver det klart at oplysningen er det fænomen, der mere end noget andet kommer til at præge den vestlige verdens kultur frem til 1970, hvor jeg i denne opgave i samråd med Mark Lewis har bestemt, at der begynder det postmoderne at komme til udtryk i samfundet.⁹

Den moderne periode eller oplysningstiden begyndte i det syttende århundrede.¹⁰ David Bosch mener, at oplysningstiden og modernitetens opkomst er to sider af samme sag. Verdensbilledet eller verdensopfattelsen havde sin egen til nogen grad feudale struktur.

Figur 1. I oplysningstidens begyndelse var der ingen tvivl om, at Gud var øverste myndighed, men hans magt udfoldede sig gennem Kirken, kongehuset og adelen. Disse var legitimeret af Gud.

Disse strukturer var gennem oplysningstiden i en gradvis opløsning. Folket fandt efterhånden ud af, at dette system tjente magthaverne og samfundsstrukturen

som helhed medvirkede til, at folket blev undertrykt både åndeligt og socialt. I nogen grad medvirkede kirken endda til folkets undertrykkelse.

Men efterhånden som revolutionerne kommer over Europa og den videnskabelige periode vinder indpas, indser folket at konge og adel ikke er så stærke endda og opgøret med feudalismen finder sted. Samtidigt med dette indser folket også, at de kan tillade sig, at ignorere Gud og kirken uden det får alvorlige konsekvenser for dem. Menneskelivet får nu sin mening ved forklaring nedefra. Mennesket ser sig selv i pagt med naturen i stedet for i pagt med konge, adel og kirke.¹¹

Filosofferne begyndte at præge datidens tænkning. Et af de store ændringer i folkets forståelse af verden og livet kom med Copernicus, Bacon, Gallilei og Descartes. Og et par generationer senere blev nytænkningen og dermed oplysningstidens konsolidering, ført an af mennesker som John Locke, Spinoza, Leibnitz og selvfølgelig Newton. To strømninger kom for alvor til at præge oplysningstiden. Bacons empirisme og Descartes rationelle tænkning satte sine stærke præg på tidens strømninger. Selvom hverken Bacon (1561-1626) eller Descartes

⁸ "Similarly, with the Constantinian shift the church decided to derive its significance through association with the identity and the purposes of the state." Clapp 1996. Side 25

⁹ Lewis 1998. Side 3

¹⁰ Bosch 1991. Side 262

¹¹ Bosch 1991. Side 263

(1596-1650) så sine teorier som modstridende til den kristne tro, blev videnskaben alligevel i den kommende periode betragtet som værende i modstrid til den kristne tro.

En af konsekvenserne af oplysningstiden er at man har vænnet sig til, at tænke i videnskabelige discipliner, hvor man adskiller alt for at kunne undersøge det. Man har eksempelvis skilt subjekt fra objekt, værdi fra fakta, ideologi fra videnskab osv. Efterhånden kom empirismen og den rationelle tænkning til kort. Alle stillede spørgsmål kunne ikke besvares ved hjælp af oplysningstidens dogmer. Der var stadig ubesvarede spørgsmål!¹²

En anden konsekvens var, at den gamle referenceramme er blevet erstattet af en ny. I denne nye verden er naturen ikke længere styret af en hensigt, men af begreber som årsag og virkning.¹³

Udviklingen gennem oplysningstiden betød, at det menneskelige individs frihed står over alt andet. Mennesket er frit og skal som sådant respekteres. Det er et totalt frit individ i en frihed, der også fritager mennesket for, at stå til ansvar overfor Gud. Denne totale frihed fra at stå til ansvar for andre end mennesket og sig selv er et naturligt udgangspunkt for kapitalisme og marxisme.¹⁴

Hvis man skal forsøge, at give en profil af oplysningstiden og dens udtryk frem til tiden umiddelbart inden paradigmeskiftet, så må man ty til Leslie Newbigin, for at få hjælp til at gøre dette relativt kort og præcist. Og når man fortager sådan en manøvre, så gør man sig netop skyldig i præcis det som oplysningstiden kendetegner, at man skille tingene ad for ved detaljens hjælp at få overblikket, men lad os se om det overhovedet kan lykkes.

Et af elementerne i den moderne vestlige kultur er, at ingen sandhed er givet på forhånd . Og alle kender vi ordsproget, der siger at man skal frygte dem, der siger de har hele sandheden, mens de, som siger at de måske kan se noget af sandheden er ufarlige.

Newbigin taler om, at vi befinder os under det kætterske imperativ. I middelalderen og i østens mystik er kættere et sjældent syn, mens den vestlige kultur – under indflydelse fra oplysningstiden – byder os at være kættere.¹⁵ Det er en almindelig og udbredt opfattelse, at man ikke bare skal tro, hverken på den fremherskende kultur eller på den fremherskende religion. Det er op til den enkelte at drage sit personlige standpunkt.

¹² Bosch 1991. Side 273

¹³ Newbigin 1986. Side 29

¹⁴ Bosch 1991. Side 267

¹⁵ Newbigin 1987. Side 17. Newbigin har bl.a. disse tanker fra Peter Bergers værk: 'The heretical Imperative.' Newbigin skriver på side 17 fra Berger: " *I den moderne vestlige kultur kræves det af os, at vi er kættere.*"

”Jeg tror Berger har ret, når han tidligt i bogen betragter det som noget fundamentalt i vor moderne vestlige kultur, at den har udvidet det område enormt, hvori den enkelte er fri til, at træffe sine egne valg.”¹⁶

Det enkelte menneske og det enkelte menneskes rettigheder er pludselig blevet ukrænkelige. Nu taler man om retten til et privat liv. Det offentlige liv og det private liv er blevet adskilte og spørgsmål om religion og tro hører i oplysningstidens slutning hjemme under den private sfære. Videnskaberne og universiteterne adskilte eksempelvis teologi og tro fra hinanden. Teologien i den offentlige verden og troen i den private verden.

En anden af hovedfaktorerne i det moderne samfund er fremkomsten af den nationale stat. Samfundet har bevæget sig fra at være et bondesamfund, hvor hver enkelt familie har produceret og arbejdet for at tjene adelen og kongen, men har også haft muligheden for selv, at dyrke jord eller ernære sig af håndværk til egen nytte, til at være et industrialiseret samfund, hvor markedsøkonomien har afløst den gamle bytteøkonomi, som nærmest var pengeløs. I det moderne samfund er det staten, der er garant for alt og man kan ikke som individ leve i staten uden at staten er en del af individets offentlige liv. Det betyder også at arbejdslivet har fået et andet mål, nemlig det mål at tjene penge for virksomheden og for én selv, så man kan klare sig på markedets vilkår.¹⁷

Den enkeltes arbejdsliv er ændret. Tidligere havde man ekspertisen til at lave færdige produkter, men alt er rationaliseret og med den industrielle revolution kom også samlebåndet, hvor arbejderen er specialist i at lave et bestemt komponent på den vare, som fabrikken producerer. Arbejdslivet er blevet offentligt og den enkelte fylder sin (meningsløse) plads i det store maskineri.

Industrialiseringen medførte også en urbanisering. Mennesker har flyttet sig, for at komme i nærheden af arbejdspladsen. Det blev heller ikke nødvendigt, at holde fast i de gamle små agerbrug, da varerne i markedsøkonomien, når ellers den fungerer, kan købes i butikkerne for den løn, som man tjener i det offentlige arbejdsliv. Det offentlige arbejdsliv medfører at man kan leve et hjemmeliv i privatsfæren. Kvinderne er kommet på arbejdsmarkedet og i takt med dette blev adskillelsen mellem det private og det offentlige endnu mere tydelig. Før havde manden været den, der tog sig af det offentlige arbejdsliv, mens kvinden tog sig af det private liv, vel vidende at hendes arbejdsindsats var betydningsfuld.¹⁸ Men det industrialiserede samfund fjernede fokus fra det private liv og flyttede det over i det offentlige. Dette medførte

¹⁶ Newbiggin 1987. Side 19

¹⁷ Newbiggin 1987. Side 33

¹⁸ Newbiggin 1987. Side 35

at kvinderne også tog plads på arbejdsmarkedet og opdelingen mellem det private og det offentlige blev yderligere adskilt. Dette var i hvert fald et forsøg på at fremstille modernismen og de faktorer, der senere er med til at den falder.

3.2 Paradigmeskiftet – Postmodernismens fremkomst 1970 - ?

Der er ingen tvivl om, at den moderne tidsalder med dens karakteristika i høj grad er med til, at forme hvem vi er. Det har betydning for den måde vi på mange planer har indrettet vort samfund. Selvom den moderne tid har haft enormt stor indflydelse på verdenshistorien, så er der hos Bosch ingen tvivl om, at denne vil blive fulgt af en ny periode, der vil få lige så stor gennemslagskraft.¹⁹ Ifølge David Bosch er denne periode ved at komme til syne i det han og andre med ham kalder den postmoderne tid.

Det vil blive svært at give en karakteristik af det postmoderne paradigme, men det vil ikke være uden problemer at gennemføre. Kigger vi tilbage på den moderne tid, så kan vi rimeligt let se dets tegn og indflydelser på menneskers liv. Men det postmoderne er stadig ved, at tage form omkring os, og det er svært for os selv at beskrive nøgternt den hverdag og de indflydelser, som vi dagligt lever i og under.

Hvordan dette paradigme hænger sammen er også noget, som de lærde skændes om, og man kan ikke sige at der er nogen fælles accepteret beskrivelse af postmodernismen.²⁰ Men det er måske blot endnu en bekræftelse på, at noget af det, der mere end noget andet identificerer postmodernismen er, at den ikke umiddelbart lader sig beskrive.

Og samtidigt er det postmoderne paradigme stadig et paradigme, der er ved at tage form, men også et paradigme, der til stadighed ændrer form.

*"New paradigms do not establish themselves overnight. They take decades, sometimes even centuries to develop distinctive contours. The new paradigm is therefore still emerging and it is, as yet, not clear which shape it will eventually adopt."*²¹

Jeg har haft den fornemmelse omkring vores kultur at den skiftede ekstremt hurtigt. Kigger vi langt tilbage i historien vil vi se perioder på hundrede år og kommer vi tættere på vor egen tid, ser vi perioder på halvtreds år, mens vi fra 1900-tallet og frem til ca. 1980 taler om 10 års perioder. Vi taler om 30'erne, 40'erne og ikke mindst 60'erne taler vi meget om. Jeg har hidtil troet at frekvensen af kultur skiftene er blevet hurtigere, men nu er jeg åben for tanken om at

¹⁹ Bosch 1991. Side 349

²⁰ Lewis 1998. Side 2

²¹ Bosch 1991. Side 349

det jeg har troet er hurtigere og hyppigere kulturskift i virkeligheden i de sidste år er et udtryk for det postmoderne paradigme gennemslag i vor kultur.

En tid med opbrud og paradigmeskifte er en tid med stor usikkerhed og denne usikkerhed er tilsyneladende et af karaktertrækkene ved det ny postmoderne paradigme. Og det er måske også en af de faktorer der gør at det tilsyneladende kan se ud som om, det vil være bedst at holde fast ved den gamle modernitet. Der ved vi da hvad vi har.²²

Rodney Clapp er tilfreds med at han med postmodernismen kan sætte ord på den forvirring han oplever. Han er slev uddannet inden for tre områder, politik, journalistik og teologi. Hans oplevelse af sig selv er, at han ofte ikke passer ind i de kategorier, som samfundet sætter op for mennesker. Han er sjældent helt det ene eller det andet. Han oplever sig selv som en der bruger, hvad der passer fra eksempelvis et politisk parti, mens andre områder i tilværelsen bedst varetages af et andet parti. Jeg er selv i den situation, at jeg langt hen af vejen kan nikke genkendende til dette. Derfor glæder jeg mig sammen med Clapp over følgende citat:

“Postmodernity brings with it the blurring of borders, the confusion of categories.”²³

I følge Bosch er det umuligt at sige præcist, hvad det er der gør at det moderne paradigme lader sig erstatte af et nyt, men der kan drages nogle få faktorer frem.

Oplysningstidens traditionelle opdeling af alle ting giver ikke svaret på alle spørgsmål og efterhånden begynder man at sætte spørgsmål ved denne dialektiske tænkning. Særlig tydelige i dette opbrud i den traditionelle opdeling er Habermas. Han støtter Kuhns tanker om, at historien er vigtig og den siger ikke kun noget om, hvad der faktisk er sket, for det er nemlig umuligt. Historien siger først og fremmest noget om hvem mennesker er og hvordan samfundet med sin historie er. På denne måde bliver det også klart at de to store krige, der er udkæmpet på Europæisk grund er med til, forme mennesker og samfund. Dette betyder også, at de førnævnte grænser mellem videnskabelige teorier, historie, sociologi og hermeneutik nu går hånd i hånd og supplerer hinanden i stedet for at være begrænsede i de rent faglige opdelinger.²⁴ Dette medfører i sig selv et behov for en øget interesse for den narrative teologi. Religionen kan ikke stilles videnskabeligt op, sådan at mennesker med rationelle argumenter kan omsætte den videnskabeligt fremstillede kristendom til tro. Med den narrative teologis

²² Bosch 1991. Side 349

²³ Clapp 1996. Side 13

²⁴ Bosch 1991. Side 351

fremkomst har man fundet et fornuftigt svar på dette.²⁵ I Danmark er disse tanker længst fremme på det teologiske fakultet i Århus, hvor det primært er Sven Bjerg, Johannes Sløk, der har drevet disse tanker videre.

I takt med at rationalitetsbegrebet er blevet mindre betydningsfuldt er det blevet klart, at rationaliteten ikke kan stå uden erfaringen. Dette er ifølge Bosch også med til at forklare, hvorfor de karismatiske kirker globalt set er på fremmarch. Scheimachers beskrivelse af religionen som en iboende funktion og erfaring hos mennesket får også et klarere udtryk i takt med at rationalitet og erfaring nu må gå hånd i hånd. Den videnskabelige undersøgelse som metode til alene at forklare og give svar har mistet sin autoritet.²⁶

Selvom det kan synes som om, at religionen i det postmoderne paradigme kan fungere uden at skulle splittes ad af videnskaben, så vil religionens rolle på grund af den fremherskende pluralisme²⁷ stadig kunne komme til at spille en særdeles diffus rolle i fremtidens samfund.

Den i oplysningstiden så kendte subjekt objekt tænkning møder mod slutningen af industrialiseringen modstand. Mennesket er på arbejdspladsen blevet erstattet af maskiner og en del mennesker er endt som slaver af maskinerne. Behovet for at finde tilbage til rødderne til den virkelige verden, hvor mennesket igen kan være et jordens barn er stort. Og jeg tror den økologiske bølge er et udtryk også for dette behov.

I oplysningstiden forsvandt de teleologiske perspektiver fra tilværelsen. De passede simpelthen ikke ind i subjekt og objekt teorierne og de andre videnskabelige måder, anskue verden på. Dette betød at mennesker så livet som meningsløst og de kendte spørgsmål om meningen med livet dukkede op til overfladen. I den postmoderne tidsalder er det igen 'tilladt' at spørge om og ikke mindst at forklare, hvad meningen med skabelsen og livet egentlig er.²⁸

Oplysningstiden lærte os at alle individer havde frihed til, at gøre som vi ville. Alle havde retten til at finde sin tro og sit tankemønster. Men for store dele af den vestlige verden har dette slået fejl og vi er endt i en jeg-kultur, som må komme til kort, når den enkelte forsøger at orientere sig i forhold til historien, Gud, medmennesket, verden og alle dens uretfærdigheder. Dette har også medført en stigende accept af nihilismen, som en slags

²⁵ Bosch 1991. Side 353 Særligt den tredje verdens kirker er den narrative teologi en vigtig faktor i mødet med mennesker i kirken. Den narrative teologi behøver ikke umiddelbart at oversættes til et bestemt miljø. Den tillader netop tilhøreren selv, at fortolke ind i det miljø, i hvilket denne befinder sig.

²⁶ Bosch 1991. Side 353

²⁷ Ifølge Mark Lewis er pluralismen det stærkeste kendetegn på postmodernismen. Lewis 1998. Side 4: "Pluralism, which is the central characteristic of postmodernism, is in itself an ambiguous term."

flugtmekanisme og ikke mindst har det betydet at mennesker er fremmedgjorte overfor hinanden, men desværre også i alvorlig grad fremmedgjorte overfor sig selv.²⁹

De mange valg som postmodernismen fører med sig har resulteret i en informationsstrøm, som mange helt enkelt opgiver at følge med i. De hægter sig af og opgiver at følge med. Kravene til at være borger i samfundet er større end nogen sinde før og informationssamfundet karakteriseres ved, at de der ikke er med helt fremme på IT-vognen kobles af. Mennesker oplever at de hver for sig ikke hører til nogen steder og det giver os kulturen, hvor vi bruger og smider væk. Denne kultur gælder alt. Man prøver, man tager det man kan lide, og når det ikke længere er interessant nok giver man op og smider væk. Denne tendens viser sig på arbejdsmarkedet, i ægteskaber og samliv, i valget af kirker og tro. Det er jo blevet tilladt at tage de dele man bedst kan lide og så lade resten være.

3.3. Det Postmoderne samfund 1970-?

I det postmoderne samfund er der ikke længere nogen viden, eller i hvert fald ingen forhånds accept af tidligere tiders dogmatiske viden. Begreber som synd, arvesynd, Helligånd og helliggørelse er ikke begreber, som mennesker kender til.³⁰

Bibelen kan heller ikke siges, at være kendt stof og den i kirkens øjne naturlige accept af skriftens autoritet er en saga blot. Faktisk kan man sige, at alt det som har været naturlige antagelser for almindelig viden, almindelige moralkodeks, alment menneskelig viden ikke længere er alment.

Menneskeheden er stadig menneskehed, men i stedet for at bestå af ét folk eller flere folkeslag, består menneskeheden i dag af en masse forskellige individer. Og filmen *"Life of Brian"* siger meget godt i en enkelt scene, hvordan det hænger sammen: Folkemassen er samlet og hele folket undtagen én råber i sin ophidselse: "We are all individualists!" Hvortil den tavse mand i mængden svarer med sit råb: "I'm not! I'm not!"

Postmodernismen kendetegnes også ved, at der ikke er nogen fælles virkelighed. Den virkelighed, der findes er den virkelighed, som den subjektive opfattelse af virkeligheden lader den enkelte beskrive den oplevede virkelighed med. Beskrivelsen af virkelighedsopfattelsen er virkeligheden selv.³¹ På denne måde er sandhedsbegrebet ikke længere noget, der er fælles, men sandheden er i høj grad blevet den enkeltes oplevede

²⁸ Bosch 1991. Side 355-356

²⁹ Bosch 1991. Side 362

³⁰ Lewis 1998. Side 1

³¹ Lewis 1998. Side 3

sandhed. En oplevelse, som sker uden fælles eller alment menneskelige referencerammer. Og hvad der er sandhed for én kan godt være sandheden³² selvom andre og eventuelt endda et flertal siger andet. At blive modsagt og modargumenteret rækker ikke nødvendigvis ved sandhedsbegrebet for den enkelte. Hvert individ har friheden til, at danne sin sandhed.

”Postmodernity is indeed the result of the absolute negation of a unified culture, authority, and absolutes, or to be more fair to postmodernists, it is about the absolute negation of intolerance, imperialism, dogmatism and authoritarianism.”³³

Mark Lewis stiller også spørgsmålet om ikke postmodernismens proces af fornægtelse af alt, i virkeligheden bliver en proces hvor postmodernismen i sin fornægtelse nærmer sig en situation, hvor den er truet af, at komme til at stå for alt det den selv fornægter.³⁴

Et af de helt centrale temaer i postmodernismen er fremkomsten af pluralismen, men her er det vigtigt at se pluralismen ikke bare som en postmoderne tendens, men som en naturlig følge af den generelle vestlige kultur. Pluralismen er indbegrebet af den vestlige civilisations høje grad af frihed.³⁵ I sit arbejde refererer Mark Lewis til D. A. Carsons bog: *'The Gagging of God.'* I den beskriver Carson tre forskellige typer af pluralisme: Empirisk Pluralisme, opskattet pluralisme,³⁶ Filosofisk eller hermeneutisk pluralisme.

Den første, Empirisk Pluralisme, er et udtryk som dækker over de grupperinger, der findes i vor kultur, forskellige racer, værdinormer, arv, sprog og religion osv. Denne form for pluralisme er direkte afledt af det samfund, som den lever i, og er i sig selv, hverken et udtryk for godt eller skidt.³⁷

Opskattet pluralisme er til gengæld noget, der kan opfattes som dårligt. Eksempelvis i den debat, der i øjeblikket foregår omkring de såkaldte ”Hallalhippiers” uforbeholdne accept af danskere af anden etnisk oprindelse. Naser Khader, der selv er indvandrer, advarer i sin bog ”khader.dk.” danskerne mod denne - i hans øjne - alt for ubetingede accept, da han mener vi gør de etniske danskere en bjørnetjeneste ved ureflekteret at udvide den danske kultur. Den opskattede pluralisme er glæden over den kulturelle accept af pluralismen. Egentlig er den vel en slags selvglæde over sig selv.

³² Pronominet er bevidst skrevet i singularis definit form.

³³ Lewis 1998. Side 3

³⁴ Lewis 1998. Side 3

³⁵ Lewis 1998. Side 4

³⁶ Det engelske udtryk er Cherished pluralism.

³⁷ Lewis 1998. Side 4

Den del af pluralismen, som Carson mener bør mane til eftertanke er den filosofiske eller hermeneutiske pluralisme. Denne pluralismen, der er vokset frem i den postmoderne kultur, er i virkeligheden en relativisme, hvor ingen eller intet kan have sandhedsværdi. I relativismen er der ingen tro/credo, religion, ideologi, kultur, der er overordnet andre. Den absolutte tro er troen på pluralismen selv. Her har vi så en hermeneutisk cirkel, der med sin åbenhed og tolerance giver vital accept af alle andre synspunkter, og i særlig grad er åben for andre religioner. Religion er derfor under en trussel, da ingen religion – heller ikke den kristne – kan fungere uden at gøre at vist krav på den ultimative sandhed.³⁸ F.eks. kan det være svært at høre bibelens ord, hvor Jesus siger om sig selv:

*”Jeg er vejen, sandheden og livet. Ingen kommer til faderen uden ved mig.”*³⁹

Den filosofiske pluralisme blive en ekstrem accept af alle livsstile, meninger og religioner en accept der er så stor, at ingen kan sige nogen mening eller holdning er bedre end andre.

Nogle af konsekvenserne ser man i dag på de humanistiske fakulteter, hvor fag som psykologi, sociologi og selv filosofi fornægter, at der findes nogen objektive sandhed. Sandheden er i dag et udvisket begreb, der i stedet for at være sandhed, er et udtryk for den konteksttualisering af kulturen. Sandheden bestemmes af den kultur, som sandheden søges fundet i. Dette medfører også af sig selv, et skred i moralbegreberne. Dette skred er tydeligt i kirken, hvor de unge har meget svært ved uden videre at acceptere de gældende værdinormer og moralkodeks.⁴⁰ Det er også synligt i den politiske debat om eksempelvis flygtninge og indvandrere, hvor politikerne anvender en retorik og nogle udtryk, der ikke ville være blevet accepteret for bare nogle få år siden.

Det postmoderne samfund med sin altdominerende pluralisme er blevet den kultur vi lever i også i Danmark og vi må som mennesker forholde os til kulturen. Men vi skal som kirke også tage et alvorligt blik på kulturen for kirkens folk formes og dannes også af den omgivende kultur. Vi er naive, hvis vi tror, at kirken ikke er berørt af det postmoderne. Kirken er meget berørt og den postmoderne kultur er lukket ind i kirken, for kirken har i sin iver for at modtage folk været meget inklusiv. I Danmark gælder dette både for Den Lutherske Folkekirke og frikirkerne, herunder også Metodistkirken.

³⁸ Lewis 1998. Side 4

³⁹ Joh. 14, 6

⁴⁰ Lewis 1998. Side 4

4. Det teologiske svar i et postmoderne univers

Carsons begreb filosofisk pluralisme har også medført en ny form for religiøs pluralisme. I mødet med mennesker oplever vi at der er utroligt mange mennesker, der er søgende. Men mange af dem, som kommer til kirkerne er også mennesker, der har søgt i alle mulige religioner og nyreligiøse bevægelser. Når de kommer til kirken ønsker de at pille de elementer ud af kristendommen, der passer ind i deres personlige verdensopfattelse. Der er opståen en ”find og brug hvad der er godt for dig” forståelse af det religiøse. I dag shopper mennesker mellem de forskellige ”tilbud”, som kirkerne også er en del af. Uanset om vi kan lide det eller ej.

I denne kultur kan man vælge to veje. Man kan enten forsøge, at være et relevant bud på en kristendom, der tales i et sprog og har nogle betoning, der virker appetitlige på de søgende mennesker i det religiøse supermarked. Mange kirker, måske også Metodistkirken, her forsøgt sig af denne vej. Bevæger man sig af denne vej er der nogle faremomenter, som man skal være opmærksom på, men dem vil jeg behandle under afsnit 4.2.

En anden mulighed er at bygge en kultur i kirken. En kultur, hvor man vover at finde det gamle sandhedsbegreb frem igen. En kultur, der ikke bare er en modkultur til det postmoderne, men sandelig også til det moderne samfunds indflydelser og påvirkninger. Denne mulighed vil jeg behandle i afsnit 4.3.

Endelig vil jeg forsøge at give mit bud på en vej at gå. Og i opgavens konklusion, vil jeg forholde mig til om det kan lykkes eller ej.

4.1. To veje at gå

Kirkerne har, som allerede nævnt, traditionelt haft to måder, at forholde sig til postmodernismens kulturelle påvirkninger. Mark Lewis citerer i sit paper Leonard Sweet, der siger at hovedkirkeretningerne i USA har reageret på to måder overfor denne udfordring.

Enten er kirken blevet antimodernistisk, hvilket tydeligst kommer til udtryk i de fundamentale og karismatiske kirkeretninger. Eller også har kirkerne uden videre adopteret den postmoderne epistemologi, der er kendetegnet ved sin devaluering af den objektive sandhed og fremkomsten af subjektiviteten i bedømmelsen af kirkens dogmer og teologi. Kirker, der har overtaget postmodernismen har i dag en tendens til, at være så inklusiv, at kirkens centrale

og eksklusive dogmer nedtones.⁴¹ Et eksempel på dette kan være spørgsmålet om reinkarnation. Vil kirken acceptere medlemmer, der bekender sit til reinkarnationstanken?

Mange af de store protestantiske kirker holder ikke i samme grad som tidligere fast i dogmerne og tankerne om f.eks. radikalt ændret livsstil og discipelskab. Det at underlægge sig selv en højere magt (Gud) er sig selv en fremmed tanke i en kultur, der hylder det enkelte menneskes frihed. Kirkerne har, ifølge Lewis, haft tendens til i samme grad som det omgivende samfund, at glide af på de spørgsmål, der kan indeholde konflikt i sin søgen efter, at være en inkluderende kirke, med plads til alle.⁴²

4.2 Relevans

Kirkerne oplever at medlemstallene er vigende på trods af at man selv mener, at det arbejde der gøres er godt og nyttigt. Man holder fast i traditionerne og menighedens medlemmer har det godt med hinanden. Præsten holder nogle gode prædikener. Den gode gamle orgelmusik, som man selv er vokset op med og de gamle gode sange fra dengang, man selv blev kristen synges hver søndag formiddag til gudstjenesten, som er god, tryk og genkendelig fra søndag til søndag.

Samfundet der omgiver kirken bliver mere og mere hedensk eller sekulariseret. Der er masser af kirkens nærmeste naboer, der ikke er kristne og ikke kommer i kirke. Og i menigheden kan man ikke forstå, hvor folket bliver af. Hvorfor vokser vi ikke? Er et spørgsmål, der tit stilles.

Det er længe siden, at medlemmerne har inviteret venner og fremmede med i kirken. Men det er også svært, for man skal jo ikke tvangsfodre andre med sin tro, og præsten er meget bedre til at sige noget om Jesus end jeg selv er. Mange undres også over, at børnene ikke kommer regelmæssigt i kirken. Heldigvis fik de deres børn døbt her i kirken og de fik sådan et positivt indtryk af menigheden og præsten.

Når endelig der kommer nogle nye, for det gør der engang i mellem, så er det meget sjældent, at de kommer igen en anden gang. Det er egentlig mærkeligt, at de ikke bliver ved med at komme, for vi har det så hyggeligt i vores kirke.

Ovenstående er virkeligheden i mange kirker i dag. Metodistkirken har generelt vigende medlemstal i USA og i Vesteuropa.⁴³ Ovenstående er en frustration i mange kirker. Kirken har mistet sit tag om kulturen. eller kulturen har ikke brug for kirken, for den har ikke vist sig

⁴¹ Lewis 1998. Side 5

⁴² Lewis 1998. Side 5

at være relevant. Den har ikke haft noget at sige til generationer af mennesker, for den har aldrig talt deres sprog og aldrig interesseret sig for dem på deres præmisser. Og når de endelig er kommet i kirke til forskellige anledninger, har de følt sig som om de var på besøg hos nogle meget gamle mennesker, hvor indtrykket er, at tiden har stået stille. Oplevelsen af at være i kirke er først og fremmest, at det er hyggeligt, men det der foregår i kirken har ikke meget relevans for mit liv og mit arbejde, så jeg oplever ikke at jeg har behov for at komme der.

Jeg kender disse frustrationer fra mit virke som præst igennem snart fem år. Jeg har hørt og kender til mekanismerne og misforståelserne på begge sider af kirkemuren.

For min egen del har jeg en oplevelse, som jeg gerne vil fortælle. Jeg havde nogen kontakt med en familie, der kom i kirkens Myretue⁴⁴ De kom ikke til gudstjeneste, men jeg snakkede af og til med manden. Lad os kalde ham Kim. Da det blev juleaften og kirken var fyldt til bristepunktet kom familien i kirke. Det eneste sted, der var plads var helt oppe foran prædikestolen, så jeg kunne let se, hvordan Kim og hans familie havde det.

Da det var juleaften og jeg vidste, at der ville være mange mennesker i kirken, som ikke var vant til at komme der, havde jeg planlagt en gudstjeneste, hvor der var børneprædiken ved kryppespillet. Der var valgt børnesange om jul og musikken til dem ville være med guitarledsagelse. Salmerne var valgt, så jeg var sikker på at de alle var velkendte. Og prædiken og bønnerne var også gennemreflekteret, så der blev talt direkte og aldrig indforstået til de fremmede.

Det var tydeligt for mig at se, at Kim var meget med i gudstjenesten og under prædiken var det mit helt klare indtryk, at noget skete med ham. Jeg vil påstå, at han blev omvendt på kirkens forreste bæk. Jeg kunne se, at der skete noget med ham og jeg kunne mærke, at Helligånden var tilstede i rummet under denne dejlige og meget festlige gudstjeneste. Det var dejligt at hilse på Kim i døren, der var sket noget med ham og han havde følt sig hjemme. Det var der ingen tvivl om.

I den følgende uge talte jeg med en af mine venner, som er i familie med Kim, og denne ven fortalte mig, at Kim havde haft en utrolig dejlig oplevelse af, at være til gudstjeneste juleaften og at han gerne ville tro. Han tale meget om Gud og Jesus ved familiens juleanledninger og gudstjenesten gav stadig genlyd i hans indre flere uger efter.

⁴³ Logan 1994. Side 157

⁴⁴ Myretuen er en legestue for børn og deres mødre eller fædre.

En af de første søndag i januar kom Kim til gudstjeneste sammen med sin lille datter. Han kom før alle andre, for de kom først fem minutter inden gudstjenesten. Og han satte sig igen på den forreste bæk. Det var en nadvergudstjeneste med den meget traditionelle gudstjenesteliturgi. I modsætning til juleaften, hvor kirken havde været fuld, så var der ved denne gudstjeneste måske 12 andre mennesker – alle ældre mennesker. Der var ingen af de andre børnefamilier. Alle de andre i kirken satte sig på de tre bagerste bænke og der var syv bænke fra den nærmeste kirkegænger op til Kim og hans lille datter. Det var en søndag, hvor salmerne var traditionelle metodistiske, trosbekendelsen skulle synges og organisten spillede frygteligt. Jeg syntes i det hele taget, at det var pinligt og der var en ualmindelig død atmosfære, men det ville alligevel have været en af de gudstjenester, som menigheden ville have været tilfredse med!

Da vi rejste os for at lytte til dagens tekster, rejste Kim sig også. Han løftede sin datter, der havde futtet lidt rundt og kedet sig, op og så gik han ud af kirken. Siden den dag har han ikke været i kirken til gudstjeneste.

Det er vel overflødigt at fortælle at jeg var knust og havde det elendigt på min menigheds vegne. Jeg følte, at jeg havde svigtet og jeg følte at menigheden havde svigtet. Men de havde jo ikke gjort sig skyldige i noget andet end at være som de plejede!

Den dag blev jeg klar over, at der var noget helt galt med den måde vi holder gudstjeneste på. Og jeg forstod hvorfor og hvordan det gik til, at mennesker, der ikke er vokset op i kirken, ikke finder den tiltalende. Jeg lærte noget den dag i kirken, men den dag var også en tung dag, for alle mine illusioner brast, da Kim gik ud af kirkedøren. Mit problem er, at jeg godt forstår ham! Noget må gøres!

Og det er ikke kun i Danmark at noget må gøres. Denne oplevelse er ikke noget specielt grusomt, for jeg tror, at der er mange mennesker i den vestlige verden, der har haft tilsvarende oplevelser. Der må gøres op med formerne og i dette opgør med formerne er der opstået et helt nyt kirkebegreb. Det er ikke noget nyt kirkesamfund, for dette begreb er ikke et udtryk for en ny kirkefraktion, men et udtryk for en type kirke, der i sine rødder kan have flere forskellige dogmatiske baggrunde.

George Hunter III beskriver i sin bog *'Church for the unchurched'* sådanne kirker og under ét kalder han dem for apostolske menigheder.⁴⁵ Et eksempel på en sådan menighed er Willow Creek Community Church i Chicago.

Hunter beskriver disse kirker, som kirker der tager ønsket om at nå ikke kristne mennesker så alvorligt, at de er parate til at finde former, udtryk og stil der for alvor kan tale til kirkefremmede. Deres nød for de ukristne er høj og deres mål over alt andet er, at nå den ikke kristne nabo.

Hunter beskriver denne slags kirker som et naturligt svar på postmodernismen, som kendetegner samfundet, og i høj grad også er årsag til, at kirken ikke kan tiltale ikke kristne mennesker i de former, som den traditionelle kirke har.

Hunter beskriver sekulariseringen med følgende ord:

*"Secularization, defined as the withdrawal of whole areas of life and thought from the church's influence."*⁴⁶

Denne sekularisering har foregået gennem 500 år, uden at mennesker har forholdt sig kritisk til det. I Europa har sekulariseringen vokset siden den første verdenskrig, mens sekulariseringen i USA først for alvor har fået fat i tiden efter den anden verdenskrig. Dette medfører at mange af disse sekulariserede mennesker ikke har nogen kollektiv kristen hukommelse, baggrund eller sprog. De aner ikke, hvad der tales om i kirken og de forstår det heller ikke. De har ingen erfaringer med kirken, med andre ord er de helt uden kirkelig baggrund eller indflydelse.⁴⁷

Der er flere sekulariserede mennesker i samfundet end nogen sinde før. Nogen gange kan man i kirken se på denne sekulariserede masse som en trussel, men intet er mere forkert. At være sekulariseret betyder ikke at være areligiøs, men blot akirkelig. Disse mennesker er udenfor kristelig indflydelse, men i virkeligheden er mange af disse mennesker religiøse søgere, som også kan finde kirken for attraktiv, hvis den ellers kan tale et sprog, de forstår at relatere sig til.⁴⁸ Et kendetegn for disse mennesker er at de søger og plukker, hvad der tiltaler dem og de er ikke bange for at tage lidt fra to eller flere religioner samtidigt. For dem behøver eksempelvis buddhismens og kristendommens lære ikke at være i konflikt med hinanden.

⁴⁵ Hunter III 1996. Side 26. Begrebet apostolske kirker eller menigheder har ingen lighed eller fælles referenceramme med kirkesamfundet: "Den apostolske kirke" som vi har i Danmark.

⁴⁶ Hunter III, 1996. Side 20

⁴⁷ Hunter III, 1996. Side 20

⁴⁸ Hunter III, 1996. Side 20

De kirker, som er i den del af kirkelandskabet, hvor man forsøger at være relevante på kulturens præmisser, ser de sekulariserede som mennesker der skal nås. Og de er samtidig mennesker som evangeliet kan tale til. Med andre ord ser de sig omgivet af marker, der er hvide til høst.⁴⁹

De apostolske kirker – jeg kommer tilbage til definitionen senere – har nogle elementer som specielt ligger til grund for deres verdensbillede. For det første ser de sekulariseringen som mulighed i stedet for som nederlag til den kristne kultur. For det andet har de deres syn på moderniteten og på postmoderniteten.

Oplysningstiden gav i Europa en kultur, som tillagde menneskets ræsonnement enorm betydning. Ud af dette kom en enorm fokusering på de intellektuelle fundamentet for moderne vestlig kultur. Oplysningstidens doktriner om realiteter er mere udbredte i menneskers opfattelser end kristne læresætninger og dogmer.⁵⁰ Hunter opsummerer, at oplysningstidens påvirkning medfører en modernitet, hvor mennesket dybest set er en rationel skabning, hvor det det at mennesket er i stand til at tænke abstrakt, gør at mennesket adskiller sig fra dyrene. At mennesket er skabt i Guds billede definerer ikke det menneskelige.

Menneskesynet i oplysningstiden sagde, at mennesket dybest set var godt. Hvis mennesket havde slette handlinger skyldtes det problemer i det miljø, hvor det enkelte mennesker levede. Mennesket er ikke problemet, men systemet eller miljøet rummer fejl, som må rettes. Desuden voksede en stærk deisme frem. Newtons verdensbillede styrkede tanken om, at Gud ikke var nødvendig for verdens opretholdelse. Oplysningstidens moralbegreber var ikke funderet i nogen skrift eller religion, men moralbegreberne afhang af den enkeltes sunde fornuft. Samfundet og mennesker var i oplysningstiden uafhængige af kirken. Det som for alvor skulle befri mennesket var uddannelse og videnskab. Dette ville få uretfærdigheder, krige, fattigdom og kriminalitet til at forsvinde. Alle problemer kunne løses og dermed var fremskridt uundgåeligt. Tidens religionsopfattelse var at alle religioner dybest set var det samme når blot man kom under overfladen på dem. Dette hænger sammen med, at alle religioner i oplysningstidens univers har sin rod i en almen menneskelig religiøs bevidsthed i hvert enkelt menneske.⁵¹ Denne opfattelse kan tilskrives Schleiermacher, som så religiøsiteten som en iboende funktion i mennesket.⁵²

⁴⁹ jvf. Joh. 4,35: ”Siger I ikke: Fire måneder tager det endnu, så kommer høsten? Men jeg siger jer: Luk jeres øjne op, se ud over markerne, de er hvide til høst.”

⁵⁰ Hunter III 1996. Side 21

⁵¹ Hunter III 1996. Side 21-22

⁵² Hägglund 1981. Side 331

Oplysningstidens løfter og løsninger lyder besnærende og løftet om en bedre verden gennem uddannelse og almen dannelse var en god ting. Men oplysningstidens dogmer kommer til kort og falder fra hinanden, for det lykkedes jo ikke og den moderne verden har ikke svarene, der giver mennesker forløsning.

De færreste mennesker tror på, at mennesket dybest set er godt. Dertil fylder teodiceproblemet for meget i menneskers bevidsthed. Det europæiske kontinent har oplevet to store krige og den iboende menneskelige godhed får et skud for boven, når den skal ses gennem erindringen om holocaust og andre frygtelige begivenheder.

Videnskaben som skulle frelse menneskeheden viste sig også at rumme de modsatte kræfter. Atombomben og våbenkapløbet i den kolde krig har for altid ødelagt menneskers tro på, at det var af den vej at verden skulle reddes.⁵³

Den nye apostolske kirke ser dette som sin nye apostolske tidsalder. Tiden ligner meget den tid, den første kirke blev formet og dannet i. Nu er kristendommens dominans væk og mennesker er meget sekulære. I oldkirken var jødedommen ved at miste indflydelse, da den var trangt af den romerske besættelsesmagt og de mange ydre kulturelle påvirkninger, som fulgte med Jerusalems status som polis - frihandelszone. Verdensbilledet, som oplysningstiden havde produceret, viste sig ikke at stemme overens med virkeligheden, så mennesker er meget åbne og søgende overfor et verdensbillede, der kan tilfredsstille deres behov. Så tiden og samfundet har mange paralleller til de vilkår, i hvilke den første kirke opstod. Når Johannes i den tid skrev at høsten var stor, så er det ord, der også gælder denne tid, men når kirkerne sender høstarbejdere i marken, oplever man tit, at de vender tomhændet hjem, eller at kirkerne ikke er i stand til at rumme høsten.⁵⁴

Det nytter altså ikke noget, at kirkerne holder fast ved ideen om, at det der motiverede den gamle menighed også vil motivere den nye. Kirken kan heller ikke vide sig sikker på, at mennesker ved eller forstår, hvad der tales om eller foregår i kirkerne. Mennesker i dag har ikke nogen religiøs referenceramme. Derfor kan det heller ikke forventes, at de på forhånd kan se noget godt eller nyttigt i at gå i kirke, for kirken har ikke hidtil spillet noget rolle i deres liv, hvorfor skulle den gøre det nu?⁵⁵

Problemet eller udfordringen for kirken er nu at indse, at man ikke kan missionere hvis ikke kirken forstår og tilpasser sig til den sociale, historiske og kulturelle kontekst, som de folk

⁵³ Hunter III 1996. Side 22-23

⁵⁴ Hunter III 1996. Side 23

⁵⁵ Hunter III 1996. Side 24

man vil nå tilhører. Men det er også vigtigt at sætte sig i deres sted for at finde ud af, hvad der skal til for at være en kirke, der er tiltalende for dem kirken ønsker at vinde.⁵⁶

I sin bog *'Church for the unchurched'* ser George Hunter III på de kendetegn, som en effektiv kirke har. Denne effektive kirke kalder Hunter for den apostolske kirke, med klar reference til Oldkirken. Man forsøger effektivt, at rodfæste troende og søgende i skriften. Man er trofast og disciplineret i bønslivet og man forventer og erfarer Guds nærvær og svar. Den apostolske menighed forstår, kan lide og har nød for fortabte ikke-kristne mennesker. Og ikke mindst ser man og forstår man sig selv i forhold til Missionsbefalingen⁵⁷ og denne er en garanti og et privilegium, der rodfæster og nærer anstrengelserne for at nå mennesker i skriften.⁵⁸

De apostolske kirker har også de kendetegn, at de ser potentialet i hvad de ikke-nåede mennesker kan blive og de ser en klar fremtid for dem som disciple. Man forsøger at være relevant ved at tilpasse sig målgruppens kultur, sprog og ikke mindst deres musik. Man arbejder målrettet med at involvere både troende og ikke-troende i gruppearbejde. Der er også en fokusering på, at alle lægfolk skal tjene ud fra de nådegaver, som de er udstyret med. Der bliver taget hånd om medlemmerne som jævnlige har åndelige samtaler med enten præster eller lægfolk med de rette nådegaver til den tjeneste. Kirken har et stort program med at nå ud til flere forskellige målgrupper, den har aldrig nok i sig selv.⁵⁹

En af de helt basale features, som den apostolske kirke har, er dens identitet. De, ser sig selv – kirken - som et instrument, der er kaldet, sendt og kulturelt relevant med det ene formål, at nå sekulariserede ufrelste mennesker.⁶⁰

Man har en stærk fornemmelse af at være kaldet og sendt ud. Denne oplevelse er helt i overensstemmelse med det græske ord *αποστολλω*, som i nytestamentlig kontekst betyder at blive sendt ud, at være budbringer. Yderligere er de apostolske i samme forstand som de første apostle var det. De tog kulturen og dens sprog til sig. Og de arbejdede i deres målgruppes stil, musik og form. Ydermere er de apostolske i den forstand at deres teologi og forkyndelse tager sit udgangspunkt i oldkirkens kristendomsforståelse.⁶¹

⁵⁶ Hunter III 1996. Side 25

⁵⁷ Matt. 28,16-20: *"Men de elleve disciple gik til Galilæa til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. Og da de så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede. Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: »Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befaleet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende."*

⁵⁸ Hunter III 1996. Side 29

⁵⁹ Hunter III 1996. Side 32

⁶⁰ Hunter III 1996. Side 151

⁶¹ Hunter III 1996. Side 151-152

Kirkens formål i sig selv kommer af et positivt menneskesyn. Man er ikke tilfredse med blot, at møde mennesker og præsentere dem for evangeliet i en kulturel relevant kontekst. Man ved at disse ikke-nåde mennesker betyder noget for Gud⁶². Derved betyder de også noget for menigheden. Menighedens målsætning for disse mennesker er, at de skal blive hengivne efterfølgere af Kristus.

”Willow Creek wants “irreligious people to become fully devoted followers of Jesus Christ.””⁶³

De apostolske kirker tager de søgende mennesker meget alvorligt og deres primære mål vil altid være rettet ud over kirkens mure. Her følger et eksempel på, hvordan ledelsen i en apostolsk kirke tænker når de overvejer, at sætte en ny aktivitet i gang. I Frazier United Methodist Church har man følgende overvejelse inden man går i gang: 1. Møder denne aktivitet et behov? 2. bliver der disciple ud af det?⁶⁴ Dette tror jeg er et meget sundt princip. Det forhindrer kirken i at bruge tid på gøremål, der ikke bringer noget med sig. Enhver anstrengelse skal bære frugt.

4.3 Partikularitet

Da jeg lavede denne disposition havde jeg den opfattelse, at der ville være en dyb kløft mellem de teologer, som anså relevansteorierne som gode og de, der fokuserede på partikularitet, som en mulighed for kirken at give et svar på det postmoderne. Denne kløft findes ikke, men der er spændinger i mellem de to måder at forholde sig til postmodernismen.

Stanley Hauerwas og William H. Willimon advarer i deres kendte og udbredte bog *'Resident Aliens'* mod, at kirken uden eftertanke adopterer den nye kultur. Forfatterne er helt enige i, at kirken må og skal nå mennesker og de påskønner alle kirkers indsats for at nå dette mål, men for dem er en kirke mere end blot at vinde mennesker. Når kirken tilpasser sig kulturen for at vinde kulturens mennesker, er der i deres øjne en fare for at kirkens identitet og dogmer bliver skubbet i baggrunden. Deres budskab er i al sin enkelthed, at kirkens grundvold ikke må glide, fordi sandheden om kirken og evangeliet ikke kan være sandheden i en postmoderne verden. Sandheden kan findes i det postmoderne univers, og måske er det netop kirkens opgave, at stille sig op og proklamere sandheden til verden.

⁶² Willow Creeks 'mantra' lyder: *"Lost people matter to God"*

⁶³ Hunter III 1996. Side 44

⁶⁴ Hunter III side 126

Kirken er en institution, der er sat i verden for at være i verden, men det er ikke ensbetydende med, at den uden videre skal acceptere verden, som den ser ud. Kirken har magt og myndighed over verden og kirken har et ansvar for at påvirke verden.

De ser kirken som værende i opposition til den omgivende postmoderne kultur. Og de sammenligner kirkens og de kristnes situation i dag med den situation, som israelitterne befandt sig i, da de var i eksilet i Babylon. De var med deres kultur gæster i et land med en helt anden kultur, men alligevel lykkedes det dem, at holde fast i deres egen kultur, men også at påvirke den omgivende kultur.⁶⁵ Dette syn på kirken i det postmoderne samfund deles af Walter Brueggemann, der sin bog *'Cadences of Home'*, netop tager sit udgangspunkt i dette billede. Eksilet fik ikke jøderne til at forlade deres tro, tværtimod:

*"The most remarkable observation one can make about this interface of exile circumstance and scriptural resources is this: Exile did not lead Jews in the Old Testament to abandon faith or settle for abdicating despair, nor to retreat to privatistic religion. On the contrary, exile evoked the most brilliant literature and the most daring theological articulation in the Old Testament."*⁶⁶

Det at kulturen går kirken i mod og sekulariseringen og pluralismen med dens privatreligiøsitet kommer frem, har ligheder med jødisk kristne kulturarv. I denne arv vidner bibelen om, at jøderne ikke tog kulturen til sig, men at man så sig selv i opposition til den, men samtidigt ikke var bange for, at holde fast i sit eget og endda forsøge at ændre på den kultur man levede i:

*"The theologian's job is not to make the gospel credible to the modern world, but to make the world credible to the gospel"*⁶⁷

Eksilet handler ikke kun om geografisk at være et andet sted, men det er i lige så høj grad socialt, moralsk og kulturelt betinget.⁶⁸ Dermed bliver metaforen også anvendelig i vor danske kontekst.

De kirker der forsøger at gøre kirkens form og tradition tilpasset, så mennesker af den omgivende kultur kan forstå budskabet, tager kulturen ind i kirken. De forholder sig til kulturen, men de kan angribes for, at forholde sig ukritisk til den. Og her er det, at partikulariteten kolliderer med de, der forsøger at gøre kristendommen relevant for kulturen.

Dybest set står spændingen mellem de der vil tilpasse kristendommen til kulturen og de, der vil tilpasse kulturen til kristendommen. Der er umiddelbart to fikspunkter for dem, enten at

⁶⁵ Hauerwas & Willimon 1989 side 11-12

⁶⁶ Brueggemann 1997. Side 3

⁶⁷ Hauerwas & Willimon 1989. Side 24

være tro overfor de ikke-nåede mennesker i kulturen eller at være tro mod evangeliet og ændre kulturen. Med disse formuleringer er sagen sat på spidsen, men min formulering viser, at der er spænding, selvom man er enige om at mennesker skal blive hengivne efterfølgere af Jesus Kristus.

Hauerwas er etiker og det kommer tydeligt til udtryk flere gange i *'Resident Aliens'*. Han siger bl.a. at det vigtige ikke er at have de rigtige tanker, men udfordringen må blive at leve rigtigt.⁶⁹ For Hauerwas og Willimon er det vigtigt at indse, hvordan norm og moral i samfundet glider, sådan at det der var uacceptabelt i går, vil være acceptabelt i dag.

Da Francos styrker i 1937 bombede civilbefolkningen i Guernica, var verden rystet. I 1942 overvejede Churchill, at bombe tyske civile ved at bombe byerne. I 1945 blev Hiroshima bombet med en atombombe og mange tusinde liv blev udsløjet. Dette er for Hauerwas og Willimon blot et eksempel på, at etikken i det moderne og ikke mindst i det postmoderne samfund er i bevægelse,⁷⁰ en bevægelse som samfundet ikke ser. Kirken har svigtet sin opgave ved at tillade dette ske. Da bomben faldt var der ikke national opstandelse i kirkerne. Objektivt set burde de kristne være imod krig og vold. Atombomben over Hiroshima er en krigshandling, der grænser op til terrorisme. Det kristne modråb kom aldrig. Kirken var tavs. Kirkens tavshed og manglende vilje til at gå i rette med magthaverne har eksisteret siden kristendommen blev statsreligion under Kejser Konstantin. Og allerede der mistede kirken sin særlig status. Den blev forvandlet fra at være et sandhedens instrument i verden til at være magthavernes forlængede arm. Kirken satte derved sig selv uden for indflydelse i menneskers liv og hverdag.

Barth så dog, hvordan det at være en kristen prægede mennesker så langt, at det også fik en indflydelse på, hvordan de er politisk.⁷¹ Det som for altid vil gøre kirken ny og radikal i forhold til verden er, at kirken kender Jesus, hvilket verden ikke længere gør.⁷² For Hauerwas og Willimon er kulturen usund og kirken har en opgave i at tale til mennesker i denne kultur. Kirken har en arv, hvor den til enhver tid bør være en modkultur til kulturen. Dette gør sig i særlig grad glædende overfor postmodernismens pluralisme og sekularisering.

⁶⁸ Brueggemann 1997. Side 2

⁶⁹ Hauerwas & Willimon 1989. Side 24

⁷⁰ Hauerwas & Willimon 1989. Side 26

⁷¹ John Wesley ville være enig med Barth i dette. Wesley omtaler i sine værker om helliggørelsen, hvordan helliggørelsen også vil betyde en genopbygning af det politiske Guds billede i mennesket. Se evt. Runyon 1998. Side 16-17

⁷² Hauerwas & Willimon 1989. Side 27-28

Mennesker har brug for at blive omvendt, for det er gennem omvendelsen at mennesket bliver i stand til at forstå sig selv og verden. I den pluralistiske verden med dens flydende sandhedsbegreb, har folk brug for at lære, at mennesket synder og har brug for Gud. Derfor må vi tale om en Gud, der er retfærdig og som dømmes os efter noget mere signifikant, end hvad, der føles rigtigt for os. Sandheden er ikke forsvundet fra livet, men den postmoderne kultur har skubbet den i baggrunden. Hvem har brug for sandheden, når alting opleves som værende uden grænser og dermed tilladt, fordi det kan føles rigtigt for den enkelte. Derfor kan vi ikke forstå verden, før vi gennem Guds retfærdiggørelse og genfødsel er forvandlet til mennesker, der kan bruge troens sprog til at forklare og forstå den verden vi lever i.⁷³ Dertil kommer mennesket kun, hvis nogen vil lære os, at synden er en realitet i verden. Synden kan ikke være en realitet i verden uden at begreber som rigtigt og forkert også er det.

John Howard Youder citeres i *'Resident Aliens'* for sin beskrivelse af tre typer kirker. Jeg skal ikke her nævne dem alle tre. Men én af disse beskrivelser er en beskrivelse, der passer godt på den kirke, som jeg tidligere med Hunters ord kalder den Apostolske Kirke. Youder citeres for at kalde denne kirke for *'The conversionist Church'* Denne tager sit udgangspunkt i, at den sekulære optimisme er falsk og at denne fornægter det bibelske kald til at bekende sin synd og søge tilgivelse og omvendelse. Dette ser kirken sin opgave i, at hjælpe mennesker til. Men hermed skifter det politiske fokus også fra samfundet til individet. Fordi denne kirke kun arbejder med den indvendige forandring har den ingen social etik eller social struktur at tilbyde verden.⁷⁴ Derfor bliver den dybest set en kirke, der trækker sig ud af verden. Denne beskrivelse er i mine øjne noget barsk mod den apostolske kirke, men det er den beskrivelse, som Hauerwas og Willimon benytter, der kommer tættest på.

Det kirkebillede, de selv foretrækker er billedet på den *'bekendende kirke'* som i deres øjne er et radikalt alternativ. For det første fokuserer de ikke på, hvad der virker for at tiltrække mennesker, men på hvad der er trosmæssigt rigtigt. Denne kirkes hovedopgave ligger ikke ved individets omvendelse og transformation, eller ved en aktiv ændring af samfundet, men derimod ligger den ved menighedens stærke ønske og vilje til at tilbede og prise Kristus under alle forhold.⁷⁵

De to kirker er ens, idet de begge betoner menneskers omvendelse, men i højere grad end de fleste andre kirker lægger de vægt på at omvendelsen er en lang proces, der medfører at

⁷³ Hauerwas & Willimon 1989. Side 28

⁷⁴ Hauerwas & Willimon 1989. Side 45

⁷⁵ Hauerwas & Willimon 1989. Side 45

mennesket udrustes til at blive et nyt menneske, der vil tage del i en alternativ livsform. Mennesket vil tage del i kirken, der vil være alternativ i forhold til samfundet, den vil have sin opgave og sit kald i at være en modkultur til samfundet. Gennem dette vil den influere verden, ved at være kirke - og være det på en måde som verden aldrig kan være det - da verden mangler troens gave og vision, som er kirkens gennem Jesus Kristus. Den bekendende kirke vil være en synlig kirke, en tydelig kirke, der er synlig for verden, men ikke en del af den. Kirken skal være et sted, hvor mennesker er trofaste mod deres løfter, elsker sine fjender, taler sandhed, betjener de fattige, og lider for retfærdigheden for gennem dette at være vidner om Guds skaberkraft, der er så stærk at den kan transformere verden. Denne kirke er ikke tilbagetrukket fra verden, men på den anden side er den heller ikke ukendt med at dens radikalitet kan skabe fjendtlighed mod den i verden. Kirken ved, at det mest troværdige vidnesbyrd til verden er vidnesbyrdet om det levende synlige trosfællesskab. Dermed bliver korset også et sejrssymbol. Symbolet på at kirken er en del af den revolution det er, at Kristus sejrede over de onde magter. Korset bliver et symbol på Guds NEJ til onde magter og JA til medmenneskelighed. Korset er billedet på Guds pagt med mennesker. Den pagt hvor han lover aldrig at overlade mennesket til sig selv.⁷⁶

4.4 En ny vej at gå

De apostolske kirker, der forsøger at gøre kirkens form og tradition tilpasset, så mennesker af den omgivende kultur kan forstå budskabet tager kulturen ind i kirken. De forholder sig til kulturen, men den kan angribes for, at forholde sig ukritisk til den. Den ser kulturen som en mulighed for at drive mission, da kulturen har gjort at samfundet ikke længere er kristent. Og det er klart, at den ser sekulariseringens konsekvenser som muligheder for at lave kirke og for at nå de mange mennesker i samfundet, der som en konsekvens af kulturen ikke tror.

De, der foretrækker partikularitet peger på, at kirken har en opgave i at fastholde sandheden for og i samfundet. Det er også kirkens opgave, at forholde sig til samfundet og endda forholde sig kritisk til postmodernismen, da denne side af kirkelandskabet ser postmodernismen og dens menneske- og samfundssyn som problematiske for det samfund, hvor postmoderniteten er fremherskende. Med modernismens fald og postmodernismens komme er verden blevet aldeles ugudelig. Det er mennesket og mennesket alene, der er i centrum, men mennesket er forgængeligt og det kommer til kort.

⁷⁶ Hauerwas & Willimon 1989. Side 46-47

”The enlightenment hoped to produce people who were free.....What we got was not self-freedom, but self-centredness, loneliness, superficiality, and hurried consumerism.”⁷⁷

Når dette er billedet af det samfund, vi lever i i dag, så er det klart, at kirken står overfor en gigantisk udfordring. Fra Konstantins tid omkring år 300, har kirken befundet sig en mærkværdig rolle. Da kristendommen blev statsreligion og dermed blev magthavernes religion og kirken deres instrument, da betalte kirken prisen i form af mistet troværdighed og uafhængighed i forhold til staten. Kirken blev i folkets øjne en del af magtapparatet.

Billedet for Metodistkirken taler sit eget tydelige sprog. Overalt i Vesteuropa og USA samlet set, går kirkens medlemstal tilbage. I Danmark har kirken haft tilbagegang siden 1928. Først nu er der en tendens til, at kurven flader ud, men den gør det på et medlemsantal, hvor vi er utroligt sårbare. Noget må ske. Og det gør det heldigvis også. Der er nye tiltag i gang rundt om i landet, men mit fokus i denne omgang har ikke været de danske forhold, da det er svært at finde litteratur, der berører dem. Derfor er min kontekst i første omgang USA.

Noget af det nye, som sker er kirker, der som Willow Creek Community tilpasser sig kulturen, tager den til sig og opbygger deres ekklesiologi på kulturens præmisser. Relevante kirker tager kulturen til sig og udnytter kulturen til det yderste i forsøget på at finde former og sprog, som de kan møde det ikke-kristne postmoderne mennesket med. Kulturen bliver adopteret og kritikerne vil sige, at kirken er så ivrig for at lukke mennesker ind, at den sætter dogmatik, tradition og endda bibelsyn til diskussion i bestræbelserne på at møde det ikke-kristne menneske. Den apostolske kirke accepterer kulturen. Denne kritik fremføres i en vis grad af Hauerwas og Willimon. Til den må jeg sige, at kirkerne, som Hunter beskriver i sin bog bl.a. Willow Creek er kirker, som jeg oplever tager mennesket seriøst. De fokuserer stærkt på at nå mennesker, men de er også meget opsatte på at gøre disse til hengivne disciple til Jesus Kristus. Jeg bliver nødt til, at anerkende de apostolske kirkes vækst og programmer. Det er imponerende arbejde, der gøres i Guds rige igennem dem. Men skal man give Hauerwas og Willimon ret i noget af deres kritik, så må man sige, at de apostolske kirker ikke forholder sig negativt til kulturen. De udnytter den og ser dens fordele, idet den afkristner samfundet og gør dette til en missionsmark.

David Bosch, som jeg har anvendt meget til at beskrive samfundet og den udvikling, der er sket siden oplysningstiden, var et menneske der var fokuseret på missionsarbejdet. Og det præger også hans tankegang, når han siger at:

⁷⁷ Hauerwas & Willimon 1989. Side 50

*"We need to take the best of modern science, philosophy, literary criticism, historical method, and social analysis, and 'constantly think through and rethink our theological understanding in the light of the all.' (Young 1983,311) We should, indeed retain and defend the critical power of the Enlightenment, but we should reject its reductionism. We are called to re-conceive rationality by expanding it to include much more than **res cognitias**. This means that the religious dimension has to be incorporated into our overall vision of reality."*⁷⁸

Her viser han, hvordan han mener at kulturen ikke som sådan skal forkastes, men at det er muligt at bygge videre på den kultur som er. Han er dog enig i, at kulturen har brug for at få en anerkendt religiøs mening. Jeg tror, han er noget mere forsigtig, da han tænker med sin baggrund i missionsteologi. Han har en iboende respekt for kulturen, som han mener at troen stadig har en plads i, men når kristendommen vinder denne plads tilbage, så vil vi også se en kulturændring. Bosch er ikke imod kulturen.

I den modsatte grøft finder man så Hauerwas og Willimon, der giver et meget stærkt billede af den bekendende kirke, der har som en af sine egenskaber at være en decideret modkultur til det postmoderne samfund. Kirken har det som sin opgave, at bringe sandhed og guddommelighed ind i et samfund, hvor sandheden er smuldret og gudsforladtheden opleves at mennesker, der er ensomme, egocentrerede og travlt optagne af, at iscenesætte sine egne liv, så de stemmer overens med den indflydelse, medierne og reklamerne har fået i verden.

Kirkerne, som holder fast i de kristne dogmer og partikulariteten, ser kulturen som skadelig og kirkerne bygger en modkultur. Når man bygger en modkultur findes risikoen altid for at man isolerer sig og ikke lever i verden. Men Hauerwas og Willimon er meget opsatte på, at disse kirker husker på deres opgave i henhold til missionsbefalingen. Modkulturen skal ikke blive indenfor i kirken, men skal være i verden, ellers vil det aldrig være en modkultur. Kirken har en opgave i at være sand kirke og den sande kirke må forkaste den postmoderne kultur. En sand kirke må kræve sin plads tilbage. Men indtil det sker, må kirken være en koloni midt i samfundet. Kirken må være en rest, der på en måde er ligesom det jødiske folk i eksilet i Babylon.

Hvis man i forkyndelsen går ind i denne typologiske tolkning, vil og forsøger at forholde sig til kirken som en rest af Israel i en fremmed verden, så bliver eksilmetaforen, som Brueggemann omtaler meget aktuel, og den kan være en vej videre i forkyndelsen og i skabelsen af en ny identitet for kirken og dens folk i den postmoderne verden. En kirke, som har gjort sig selv tavs og ligegyldig ved at holde døren til samfundet lukket og været glad og

⁷⁸ Bosch 1991. Side 353-354. Begrebet *res cognitias* dækker over menneskets evne til at undersøge sin omverden som noget der ligger udenfor mennesket selv.

tilfreds med at eksistere i sin egen lille verden. Som vi til en vis grad stadig kan fastholde illusionen af at holde fast i. Men også denne kirke kan bringe godt budskab til verden.

Det er tid til eftertanke for kirkeledere, præster og andre forkyndere. I en postmoderne kontekst ligger det lige for at postulere, at den historisk kritiske bibeltolkning ikke længere er tilstrækkelig for at kunne oversætte bibelens ord ind i verden. Den historisk kritiske tolkningsmodel er en reminiscens af oplysningstidens teologiske overvejelser. Den historisk kritiske bibeltolkning slår ikke længere til.⁷⁹

En helt ny teologisk forståelse trænger sig på. Denne er dog en del af den metodistiske tradition, da den har påvirket John Wesley i sin teologiske forståelse. Justo L. González taler i sin bog *”Christian Thought Revisited”* om tre typer teologi. Jeg skal ikke her beskrive de tre typer, men blot nævne dem. En type A teologi, der har sit udspring i Kartago og er fokuseret på en teologisk forståelse ud fra begreber som moral og lov ud fra en stoisk filosofi. Det er fortrinsvis Tertullianus, der er ophavsmand til denne forståelse. Dennes skriftsyn eller åndelige tolkning er moralkode og profetisk.. Dernæst omtaler han en type B, opstået i Alexandria, der har en metafysisk orientering. Denne teologi er meget fokuseret på Platons filosofiske univers, og den indeholder også en fokusering på sandheden. Dennes åndelige tolkning eller skriftsyn er Allegorisk. Endelig er der så en type C teologi, som González mener er ved at komme frem, da den rummer teologiske svar til den postmoderne kirke. Denne type teologi er opstået i Lille Asien og i Syrien. Det er Irenæus, som er foregangsmand. Teologien er først og fremmest en pastoral teologi, hvor fokus ligger på historien. Kristus er symbolet på sejr og frihed og døren ind i fremtiden går gennem ham. Skabelsen er endnu ikke fuldendt, den er begyndt og Faderen skaber til stadighed på sit værk. Denne Type C-teologi har et skriftsyn, der er typologisk og profetisk.⁸⁰ Om type C teologien siger han:

”...is not only a way of approaching and interpreting Scripture, but a total perspective upon human history. What Irenaeus proposes is not a system of philosophical doctrines, á la Origen, nor a series of moral rules and principles, á la Tertullian, but an entire vision of the world and history in the light of biblical revelation.”⁸¹

Når Brueggemann siger, at den historisk kritiske metode er kommet til kort, så må den erstattes af noget andet. Hauerwas og Willimon er meget klare på, at mennesket må gøre Guds historie til sin historie. Dette må være målet med enhver forkyndelse. Dermed ligger

⁷⁹ Brueggemann 1997. Side 24

⁸⁰ Der findes en kort oversigt over de tre teologier på side 59 i González 1999.

brugen af den typologiske tolkning lige for. Og med brugen af denne har man også åbnet for den narrative teologis forståelse af sproget, der skaber og i fortællingen fletter Guds og menneskets historie sammen. Når mennesket oplever, at Guds historie også er parallel med og sammenhængende med menneskets historie da bliver forkyndelsen i fortællingen til evangelium.⁸²

Ligeledes er det nødvendigt i prædikesituationen at huske på, at pluralismen ikke kun er en feature uden for kirken, men også er det i kirken. Dette medfører, at man skal tillade sig som prædiken at lade være med at give absolutte svar på problemstillinger. Lesslie Newbigin skriver også om denne problemstilling:

”Jeg tror Berger har ret, når han tidligt i bogen betragter det som noget fundamentalt i vor moderne vestlige kultur, at den har udvidet det område enormt, hvori den enkelte er fri til, at træffe sine egne valg. En mængde af, hvad tidligere tider og andre kulturer simpelthen accepterede som givne kendsgerninger, er nu overladt til personlige afgørelser.”⁸³

Mennesker i en postmoderne kontekst kan godt rumme, at den samme tekst i bibelen kan have forskellige sideløbende betoning og tolkninger.⁸⁴ Hvis dette er svært, skyldes det mere prædikanternes uddannelse, der i høj grad har fokuseret på den historisk kritiske metode. Lægfolket er ikke belastet af denne uddannelse.

I denne postmoderne kontekst, er det vigtigt at huske på, at vi befinder os på en rygende ruindyng fra modernismen og oplysningstiden. Disse var tider, som slog fejl. Derved har bibelen blandt sekulariserede mennesker heller ingen automatisk autoritet. Og man må i forkyndelsen tage hensyn til, at bibelen er én af flere måder, hvorpå historien kan fortælles. Den eksistentielle historie kan have flere kilder, hvor bibelen kun er én af dem.

Forkyndelsen må fremstille bibelteksten, som et drama, som tilhøreren med tiden på grund af Ordet og identifikation med teksten, bevæger sig fra at være en tilhører til teksten, til at være en deltager i teksten.⁸⁵ Når tilhøreren bliver deltager i teksten, har denne fået en ny historie, der definerer hvem deltageren er i sit nye liv, hvor deltagerens historie er skrevet sammen med Kristi historie. Deltagerens historie skal altid ses i lyset af Kristi opstandelse til sejrende liv.⁸⁶ Men her standser historien ikke, den fortsætter med livet i Guds rige på jorden. Og bibelens mange forskellige tekster vil give mennesket nye sider af dets livshistorie sammen

⁸¹ González 1999. Side 58

⁸² Hauerwas & Willimon 1989. Side 52

⁸³ Newbigin 1987. Side 19

⁸⁴ Brueggemann 1997. Side 25-26

⁸⁵ Brueggemann 1997. Side 33

⁸⁶ Jf. Type C-teologien.

med Kristus. Med tiden som disse historier udledes kan mennesket også tage del i livet i Guds rige, ved at leve i den kristne koloni, der altid er på rejse og altid er i opposition til det omgivne samfund. Målet er at det omgivende samfund skal blive Guds rige, for det er Guds frelsesplan med verden. Og menigheden – kolonien – er hans redskab.

”The colony is a people on the move, like Jesu’ first disciples, breathlessly trying to keep up with Jesus. It is an adventure with many unknowns, internal arguments over which turn to take in the road, conversations along the way, visits to strange places, introductions along the way, visits to strange places,”⁸⁷

Også disciplene var sammen med Jesus et folk på vandring. Evangelierne billeder af rejserne er tydelige. Jesus og hans følge bevægede sig i en verden, der blev mere og mere fjendtlig mod dem. De gik mod det uundgåelige i Jerusalem. Og undervejs lærte disciplene meget i ord og handling. De blev formet og dannet i samværet med Jesus på rejsen.

Kolonien er et folk på vandring og hermed er metaforen om eksilet total. I eksilet, hvor jødernes identitet var truet af sekulære kræfter og strømninger i deres fangenskab, og hvor jøderne havde mistet alt. Da blev der prædikeret og holdt sammen på det jødiske folk ved at præsterne og folket fortalte historien om Guds folk igen og igen. Således at den virkelighed, som samfundet ikke afspejlede, gennem fortællingen blev den virkelighed, som dannede folkets identitet. Dette gav dem mod og styrke og de oplevede i trængslens tider, at Gud var tilstede i blandt dem og de hørte hjemme som hans folk.

⁸⁷ Hauerwas & Willimon 1989. Side 51

5. Konklusion

Når jeg skal pege på en ny vej at gå, så er jeg ikke i tvivl om, at metaforen om eksilet er et meget godt billede på det samfund, vi lever i.

Jeg er heller ikke i tvivl om, at kirken har en opgave i at påvirke og ændre samfundet, sådan at samfundet bliver det samme som Guds rige og alle folk bliver Guds folk. Men for at mennesker kan komme dertil, at de kan være med til at påvirke samfundet, og kommer dertil, hvor de indser at verden ligner tilstanden af eksil, så må kirken i første omgang se det som sin opgave, at få disse mennesker i tale. For at gøre dette må kirken bogstaveligt talt stikke en finger i jorden og finde ud af, hvem og hvor dens målgruppe er. Denne målgruppe kunne f.eks. være et gospelkor, som det er tilfældet i menigheden her i Odense.

Dernæst må kirken finde ud af, hvordan disse mennesker tænker. Hvad tror de? Hvad er deres værdier i livet? Hvordan er de socialt og økonomisk? Der er mange demografiske faktorer, som hører med til at danne et billede af den målgruppe, som man vil nå. Man må med andre ord finde ud af, hvordan den kultur de befinder sig i påvirker dem.

Når dette er fuldført er det tid at finde ud af, hvilke instrumenter man kan anvende for at få disse mennesker i tale. Hvis ikke man kan få dem i tale vil det selvsagt være umuligt, at bevæge dem til at blive Jesu disciple.

Når dette er gjort må man finde ud af hvilke ressourcer der findes i menigheden og hvordan vi bliver nødt til at indrette os for at få mennesker i tale. I kirken i Odense var det tid at få bygningen moderniseret, da man følte sig hensat til 1950, når man trådte ind i kirken. Kirken skulle renoveres efter devisen, at her skulle være så flot og fint, at ingen ville føle sig flove over, at invitere familie og venner med i kirke.

Man har fået en ung præst, som er meget musikalsk og meget bevidst om, at kirken ikke har nogen fremtid, hvis ikke man finder en ny måde at være kirke på. Kirken skal være udadvendt og ombygningen var det første tydelige skridt i denne retning.

I Odense har vi startet et gospelkor for ca. 5 år siden. Dette kor er blevet et stabilt kor, som har stor glæde ved at synge gospel og der ligger i koret en bevidsthed om, at tilhøre et gospelmiljø, hvor følelsesmæssige oplevelser i musikken ikke er fremmed. Koret består naturligvis af mange forskellige mennesker. Nogle er meget søgende og har forsøgt sig med alle religioner og alternative bevægelser. Når de vælger at synge gospel hænger det meget sammen med at det giver dem 'noget,' og det er de meget godt tilfredse med.

Der er sket en stor udvikling i koret. Lige fra starten har det været en bevidst strategi, at alle korøvelser indledtes med andagt. Disse andagter har fra starten lagt en profil, hvor der er meget fokus på Jesus og på hvad hans død og opstandelse betyder for mennesker i dag. Jesus betyder sejr over ond også i moderne menneskers liv. Dette har man fastholdt også selv om man med dette, har kunne skræmme mennesker ud af koret. Men det er en pris, som man er part til at betale. Koret er vokset fra ca. 20 til 90 medlemmer i år 2001.

I foråret 2000 erkendte man behovet for yderligere præstelig betjening. Og jeg kom til menigheden i en halvtidsansættelse. Den anden præst og jeg er 100% fokuserede på, at menigheden fremtid ligger i koret. Det er her fra, at der skal dannes en ny menigheden i kirken i Odense.

Gennem det sidste års tid har mange mennesker i koret haft åndelig oplevelser. I begyndelsen blev dette tilskrevet musikken, men præsterne har set det som en opgave at fortolke og undervise i, at disse oplevelser også kan være Helligåndens værk og det er en udbredt opfattelse i koret, at Helligånden berører mennesker i koret og mennesker i publikum, når vi giver koncert eller medvirker til gudstjenester.

Koret er på mange måder, uden at vide eller ville det, blevet en menighed i sig selv. Der er et omfattende socialt netværk, og fællesskabet er virkeligt varmt. Men tiden er også kommet, hvor mennesker fra koret efterlyser mere end kor-aftener. De vil vide mere om den Jesus, som vi hver gang holder andagt om og priser i sangen. Derfor har der i efteråret og i foråret været afviklet velbesøgte kurser, hvor der er undervist i basal kristendom og basal viden i, hvad det vil sige at være kirke. Disse kurser har givet anledning til mange spændende diskussioner og der er også op mod ti mennesker, der er blevet kristne gennem virksomheden i dette sidste år.

Vi har fået en masse nye mennesker indenfor vor dør, men vi oplever, at den traditionelle gudstjeneste søndag formiddag ikke har nogen tiltrækningskraft på disse mennesker. Derfor er vi nu en proces, hvor vi arbejder meget bevidst på at finde en gudstjenesteform, der kan have appeal til kormennesker og storbyens 'unge voksne,' som er den primære gruppe i koret.

Gennem det sidste års tid har der været meget eksperimenteren i gudstjenesten søndag formiddag. Lovsang er kommet til. Mere og anderledes musik er kommet til. Selve gudstjenesteorden er lavet om, således at gudstjenesten består af blokke, hvor man f.eks. godt kan synge flere salmer eller lovsangskor i træk. I det hele taget er formen meget uformel, men alligevel formfuld. Denne balance er vi lykkedes med at ramme.

Men opgaven i at lave gudstjenesten om så den tiltrækker flere og andre mennesker end de, der er kommet søndag formiddag gennem en menneskealder, har også potentiel konflikt gemt i sig. Den etablerede menighed er kede af, at lave gudstjenesten alt for meget om, for det har jo fungeret godt i mange år og det har virket på dem. Det er tydeligt, at forandringer i gudstjenesten gør ondt, men samtidigt kan man godt se, at det er nødvendigt at gøre noget, for det skal udnyttes, at der er så mange mennesker i kirken. Samtidigt er den etablerede menighed også bevidste om den åndelige søgen som findes i koret og de er klar over, at skal korfolket finde dette i gudstjenesten må den finde en anden form end den har nu, men det gør ondt.

Præsterne har været gennem mange overvejelser og vi mener stadig, at det bedste ville være at vi kunne gøre alle tilfredse i én gudstjeneste, men vi erkender at det er en stor opgave, som menighed og præster måske ikke kan klare. Derfor findes stærke overvejelser i retning af, at have to gudstjenester om søndagen. En almindelig traditionel metodistisk søndag morgen for den etablerede menighed. Og kl. 11 vil vi åbne dørene for en mere imødekommende og søgervenlig gudstjeneste, hvor korfolk vil deltage i lovsangsband og der vil være meget fokus på musik i det hele taget. Prædiken i disse gudstjenester vil i højere grad tage udgangspunkt i typologiske tolkninger og den vil behandle alment menneskelige problematikker som parforhold, relationer på jobbet osv. Alt sammen temaer, som folk kommer til os og stiller spørgsmål om.

I koret, kan præsten godt i andagterne stå med løftede arme og mennesker kan godt sige halleluja og råbe amen midt i bønner og allerede her er der en kulturforskel mellem den etablerede menighed og koret. Åndelige oplevelser og følelsesmæssige ytringer er almindelige ved samlinger i koret. Dette er ikke almindeligt ved den etablerede menigheds samlinger. Derfor bliver vi måske nødt til at se på kirken i Odense, som en kirke, der rummer to menigheder: en traditionel menighed og en ny menighed som har deres egne gudstjenester alt efter smag, men er fælles om at være kirke i bygningen i Alexandragade.

Gennem gode gudstjenester, hvor vi fornemmer at korfolket rent faktisk vil komme, og gennem undervisning i bibelgrupper, som vi er overbevidste om er et fundament i opbyggelsen af en moderne kirke, ønsker vi at være kirke, der hjælper disse mennesker til at blive disciple.

Gennem en forkyndelse og en ekklesiologi der beskriver kirken som en koloni og en modkultur til samfundet, ønsker vi også at menigheden i Odense må være med til at gå ud i

samfundet og tjene for at ændre på de uretfærdigheder, der findes i denne postmoderne kontekst, som vi lever i.

For at få mennesker i tale omkring det samme evangelium tror jeg vi må tænke som Paulus gør det i 1. Korinterbrev, hvor der står:

“Skønt fri og uafhængig af alle har jeg gjort mig selv til alles tjener for at vinde så mange som muligt. For jøderne er jeg blevet som en jøde for at vinde jøder. For dem, der lever under loven, er jeg blevet som en, der står under loven, for at vinde dem, selv om jeg ikke er under loven. For dem, der er uden lov, er jeg blevet som en, der er uden lov, for at vinde dem, selv om jeg ikke er uden Guds lov, men er under Kristi lov. Jeg er blevet svag for de svage for at vinde de svage. Alt er jeg blevet for alle for i det mindste at frelse nogen. Alt gør jeg for evangeliets skyld for selv at få del i det.”⁸⁸

Jeg tror vi må ofre og ændre alt det der er nødvendigt at ændre, men selvfølgelig ikke ændre en tøddel i evangeliet, for at få mennesker i tale. Det er de mennesker der ikke er i kirken i dag, som skal bygge morgendagens kirke og samfund. Og er vi trygge ved evangeliet har vi intet at bekymre os om:

” For jeg skammer mig ikke ved evangeliet; det er Guds kraft til frelse for enhver, som tror, både for jøde, først, og for græker.”⁸⁹

Samfundet ændrer sig hele tiden, men dette er blot et udtryk for den postmoderne påvirkning i vor kultur. Skal jeg tegne et øjebliksbillede af kulturen i få ord, må jeg sige, at den både indenfor og udenfor kirken er postmoderne. Kulturen er kommet ind i kirken, men Metodistkirken er alligevel på en måde blevet en subkultur i kulturen, men den er også under postmoderne indflydelse.

Vor opgave ligger i, at være kirke på det sted, hvor vi bor. Vi må være udadvendte og gøre en stor indsats for, at tilpasse os kulturens mennesker med det formål, at nå dem med evangeliet. Kirken skal umiddelbart gøres mere søgervenlig. Men tolkningen af evangeliet må altid være mod den postmoderne kulturs præmisser. Jeg mener at altså, at den apostolske kirke som model for hvordan vi skal nå mennesker er god, men når det kommer til nye kristnes undervisning og helliggørelsesproces, da skal vi betone den kristne partikularitet, således at vi kristnes dagsorden må være vendt ud i den verden, som vi er kaldet til at være i, og sendt ud i for at forandre og proklamere kærlighedens sejr over det onde.

⁸⁸ 1. Kor. 9,19-23

⁸⁹ Rom. 1, 16

6. Litteraturliste

- Bosch, David J.: Transforming Mission – Paradigm Shifts in theology of Mission
Orbis books Maryknoll, New York, 1991
- Brandstrup, Lasse: Europas religion
Borgen 1997. København
- Brueggemann, Walter: Cadences of Home – Preaching among Exiles
Westminster, John Knox Press, Louisville, Kentucky, 1997
- Bibelen 1992 udgaven
Det danske bibelselskab. København 1992.
- Christensen, Torben & Göransson, Sven; Kyrkohistoria 1 – Fra evangelium til den pavelige gudsstat.
Scandinavian University Books. Lund 1978
- Clapp, Rodney: A Peculiar People – The Church as Culture in a Postchristian Society
Inter Varsity Press, Downers Grove, Illinois, 1996
- Donovan, Vincent J.: Christianity rediscovered – An Epistle from the Masai
SCM Press Ltd. 1982
- González, Justo L.: Christian Thought Revisited – Three Types of Theology
Orbis Books, Maryknoll, New York, USA. 1999.
- Hägglund, Bengt: Teologins historia – en dogmhistorisk översikt
Gleerups. Uppsala 1981.
- Hauerwas, Stanley: The Peaceable Kingdom – A Primer in Christian Ethics
University of Notre Dame Press. London 1983
- Hauerwas, Stanley & Willimon, William H.: Resident Aliens – A provocative Christian assessment of Culture and Ministry for people who know that something is wrong
Abingdon Press, Nashville, 1989
- Hauerwas, Stanley & Willimon, William H: Where Resident Aliens lives – Exercises for Christian Practice.
Abingdon Press, Nashville, 1996
- Heikel, Ivar: Grekisk – svensk ordbok til nya testamentet och de apostoliska fäderna
Fridrichsen, Anton Almquist & Wiksells boktryckeri AB. Uppsala 1934
- Hunter III, George G.: Church for the Unchurched
Abingdon Press, Nashville, 1996
- Hunter III, George G.: How to reach secular People
Abingdon Press, Nashville 1992

Lewis, Mark W.: Christian Renewal and Transformation in the Supermarket Culture of Postmodern Pluralism, Københavns Universitet 1998

Lindhardt, Jan: Fra tale til tanke – Hovedlinier I den europæiske idehistorie
Aschehoug. København 1987

Logan, James C.: Theology and evangelism in the Wesleyan Heritage
Kingswood Books. Abingdon Press, Nashville. 1994

Newbigin, Leslie: Galskab for vismænd – Evangeliet og vestlig kultur
Det Danske Missionsselskab. Centraltrykkeriet, Århus, Danmark 1987

Moulton, Harald K.: The analytical greek lexicon revised
Zondervan, Grand Rapids. Michigan 1990

Raiser, Konrad: To be th Church – Challenges and Hopes for a New Millennium
WCC-publications, Genova 1997

Runyon, Theodore: The New Creation – John Wesley's Theology Today
Abingdon Press. Nashville. 1998

Thaarup, Jørgen: Methodism with a Danish Face
Wesley Theological Seminary of the United Methodist Church.
Washington DC 1998

7. Bilag 1

– Præsternes beretning for året der kommer i Odense Metodistmenighed.

Året der kommer

Ny generation i menigheden i sigte

Det sidste års udvikling i menighed og arbejdsgrane har bragt glæde og fornyelse. Hvor vi for nogle år siden havde svært ved at se videreførelsen af menigheden, er der det sidste år sket så meget, at vi nu tør sige at en ny generation er i sigte.

Der er seks faktorer, som bør nævnes.

- 1 Den øgede præsteressource, som vi har i Thomas Risager, er et vigtigt bidrag til udviklingen. Sammen med Anders Sprotte og Carsten Morsbøl udgør de tre et åndeligt lederskab, der har haft stor betydning i koret.
- 2 Andagterne har været 'hard-core' fokuseret på Bibelen og efterfølgelse af Jesus.
- 3 Gospelgudstjenesterne har integreret koret i gudstjenesten og givet plads til lovsang.
- 4 Både Copenhagen Gospel Festival og Gospel 2001 var stærke åndelige oplevelser og havde stor deltagelse fra Nardus. Guds Ånd var mærkbart til stede og blev til personlige oplevelser for rigtig mange.
- 5 Afholdelsen af Gospel for Gospelfolk og Fokus på Metodistkirken har ligeledes haft stor tilslutning og været et åbent forum for at arbejde med troen og stille spørgsmål til kirken. Også fællesskabet omkring lovsang og bøn og fælles spisning har været værdifuldt.
- 6 Som sidste faktor er opstarten af MM (Metodistkirkens Musikarbejde) en vigtig brik og et vigtigt signal, om at folk fra koret vil mere end blot synge i kor. MM er bagland for koret og vil uden tvivl komme til at være bindeled mellem kor og menighed.

Disse seks faktorer samt hele stemningen i koret peger i retning af en ny generation på vej ind i menigheden. Og det er rigtig glædeligt!

Forældregenerationen i menigheden

I familien bringer hver ny generation både glæde og bekymring, muligheder og udfordringer. Og det er spændende og livsbekræftende!

Men ungdomsårene er også en brydningstid, hvor de unge udfordrer forældrene på godt og ondt, og hvor forældrene ofte må revurdere deres holdninger samtidig med at de forsøger at videregive et fornuftigt og bæredygtigt livsgrundlag til de unge. Unge bor ikke på samme måde som deres forældre, hører ikke samme musik, spiser ikke på de samme tidspunkter og overtager ikke uden diskussion forældrenes moralgrundlag. - Og dog er forældrene hele tiden

referencegrundlaget, det faste holdepunkt, for de unge. Og som forældregeneration glæder vi os over de gode ting, og frygter i det stille for de dårlige.

Denne sammenligning af forælderrollen i familien og i kirken tror vi er en vigtig nøgle i menighedssammenhæng. Også i kirken vil hver ny generation medføre brydninger i forhold til det bestående. En brydning hvor forældregenerationen må se det som sin opgave at støtte og vejlede uden at dominere, og hvor målet må være den unge generation finder sin egen identitet og vedkender sig - og værdsætter - sine rødder og sin familie.

Gi' det videre

Sagt med lidt store ord er den fornemmeste opgave for et forældrepar at videregive livet til deres børn. Dette billede genfindes i Bibelen, hvor Jesus siger:

”I har fået det for intet, giv det for intet” (Mat.10:8)

Videre fortæller Jesus os i lignelsen om de betroende talenter (Mat.25:14f), at livet dør hvis vi forskanser os, men blomster op når vi sætter det på spil.

Udfordringen til den eksisterende menighed er derfor at se sig som forældregeneration og gøre videregivelsen af menigheden til sin fornemmeste opgave. - Ikke at forældregenerationen skal opgive deres egen identitet og stå på pinde for den opvoksende generation. Forældregenerationen skal være opdragende og udrustende bagland, der sørger for trygge rammer - og mad på bordet, men som også fordrer respekt og engagement af de unge.

Overføres billedet af forældregenerationen på den eksisterende menighed, bortfalder konflikten mellem, hvem der er vigtigst og hvem der skal tages størst hensyn til i gudstjenestesammenhæng. Det er ikke et spørgsmål om enten-eller, men om at forældrene har deres form, men samtidig bakker op om de unges proces med at finde deres.

Sagt lige ud: - Hvorfor presse hinanden ind i en gudstjenesteform i kirken, som virker fremmed og utiltalende, når vi i familien ser det som noget naturligt at forældre og børn har forskellig stil?

Der, hvor den eksisterende ser sin opgave i at videregive kirken ved at stille rammerne til rådighed og være opdragende og udviklende bagland, der tror vi, at der i løbet af ganske få år vil vokse en ny menighed frem.

Svagheden i denne sammenligning er at forældregenerationen ikke kun videregiver de gode sider, men også de svage sider til den opvoksende generation. Derfor er det vigtigt at de unge ikke isoleres men henter inspiration og nye impulser fra det omgivende samfund - i denne sammenhæng fra andre kirkemiljøer og fra selve Skriften.

To gudstjenester

Flyttes tidspunktet for gudstjenesten en halv time bliver der plads til at den eksisterende menighed har sin gudstjeneste formet som en traditionel gudstjeneste kl. 9.30, og den nye menighed kan have sin kl. 11. - Ikke hver søndag, men et par gange om måneden, og måske ikke altid kl. 11, men kl. 11, 16 eller 19.30.

Alternativet kunne være at fastholde kl. 10 og veksle mellem to former for gudstjeneste, men vi tror, den nye menighed vil have større ejerskabsfølelse ved at have gudstjeneste på et separat tidspunkt.

Et tredje alternativ kunne være at både nuværende og ny menighed - både ung og gammel - holder fælles gudstjeneste og blander ung og gammel stil; men dette har vi forsøgt i flere år uden positivt resultat.

Derfor støtter vi det første alternativ med fast traditionel gudstjeneste hver søndag kl. 9.30 og ny gudstjeneste 2. og 4. søndag kl. 11.

Den nuværende menighed

Ud over gudstjeneste 9.30 vil *'Mad & Menighed'* fortsat være månedligt menighedsarrangement og være mødested mellem kirke og samfund. Endvidere vil besøgstjenesten være vigtig at opretholde og også gerne udvides, så flere menighedsmedlemmer ser en tjeneste i at være besøgsven. Vi vil også gerne invitere menigheden til at oprette bedefællesskaber og studiekredse for at hente åndelig inspiration og styrke gennem bøn og Bibel-læsning.

Vi ser en udfordring i at vi alle tager medlemsløfterne op til fornyet overvejelse og på ny siger Ja til at opretholde kirken gennem bønner, gaver, nærvær og tjenester.

Den ny menighed

Den nye menighed vokser ud af kor-fællesskabet og fællesskabet omkring bøn, lovsang og undervisning i Gospel for Gospelfolk og Fokus-kurserne (Fokus på Metodistkirken, Fokus på Skriften, Fokus på Familien, Fokus på Medmennesket).

Gruppen - cellegruppen eller vækstgruppen - er derfor en del af menighedens grundlag, og vejen ind i menigheden må være at etablere faste cellegrupper, der mødes på uge- eller 14-dags-basis. Vigtigt er at undervisningen, lovsangen og bede-fællesskabet fastholdes i cellegrupperne, og det stiller krav om lederuddannelse og lederkoordinering for cellegruppelederne.

Undervisningen i cellegrupperne må have Bibelen som fundament og lede til en livsstil, der vidner om Guds nåde og kærlighed, og som er bestemt af Bibelens hellighed, menneskesyn og etiske standard.

Den ny gudstjeneste vil vokse ud af gospelgudstjenesten og lovsangsbevægelsen. Og det kunne være spændende at udvikle den ny gudstjeneste i samarbejde med MM. Ja, måske kunne man endda sende en flok unge fra MM af sted og hente inspiration ude omkring.

Gi' det videre gælder ikke kun for den nuværende menighed, men må også være et af de bærende principper for den ny. Den umiddelbare oplevelse af Gud og begejstringen ved at blive fyldt af Helligånden er enormt smittende. Derfor er det vigtigt at den ny menighed - allerede inden den opfatter sig som menighed - bliver vant til at dele begejstringen og de åndelige oplevelser med andre.

Økonomisk gælder det ligeledes for både den nuværende og nye menighed at Bibelens princip om tiende er målet. Bibelen udfordrer os til at give ti procent af vores indtægt til Guds hus, for at der 'skal være føde i mit hus, siger Herren' (Mal.3:10). 'Føde' er i denne sammenhæng ressourcer - penge - der er stillet til rådighed for at fremme Guds Rige.

Endelig ønsker vi at den ny menighed fra starten må være kendetegnet af at

'Gud er nødt til at råde i os 100%
for at Han kan velsigne os 100%'.
'

For hvert område vi holder udenfor Guds indflydelse, hindrer vi os selv i at få hjælp fra Gud. Gud ønsker ikke kun at velsigne os om søndagen, men at velsigne os hver eneste dag. Og Gud ønsker ikke kun at velsigne os når vi beder til Ham, men i alt hvad vi foretager os. I trafikken, i samlivet, i skolen, i sygdom og svære tider, i vanskelige beslutninger og i modgang. I alt, hvad vi foretager os, ønsker Gud at velsigne os. Så lad os gi' Ham råderum og gi' os ind under Hans råd og vejledning.

Carsten Morsbøl & Thomas Risager